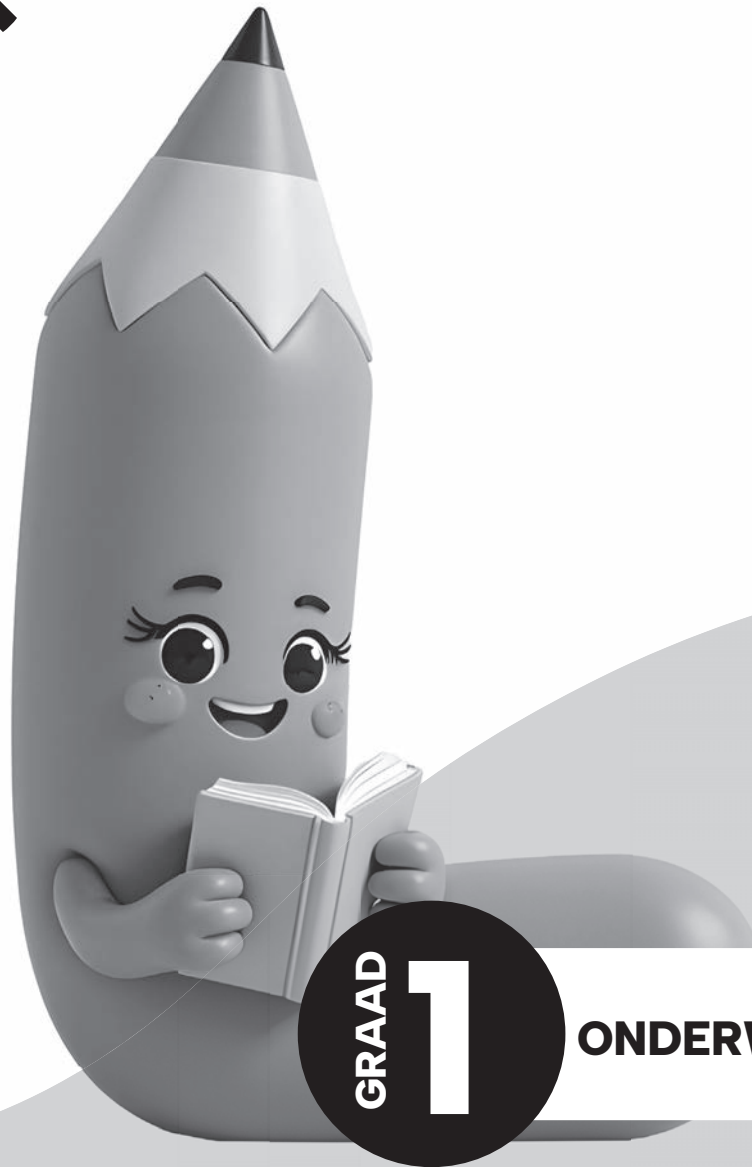

CAPS

maskew miller
learning

ONDERWYSERSGIDS

Platinum

Lewensvaardigheid

J. Mansfield • S. Mahomed • L. Shaw • C. Gleeson-Baird

Platinum Lewensvaardigheid Graad 1 Onderwysersgids

Maskew Miller Learning
Freedomweg 10, Milnerton, Kaapstad, 7441

© Maskew Miller Learning (Pty) Ltd 2025

Alle regte voorbehou. Geen gedeelte van hierdie boek mag gereproduseer word, in 'n inligtingstelsel bewaar word, of versend word in enige vorm of op enige manier, hetsy elektronies, meganies, deur fotokopiëring, klankopnames, of andersins, sonder vooraf skriftelike toestemming van die kopiereghouer nie.

Om aansoek te doen vir toestemming om enige deel van hierdie publikasie te reproduseer of aan te pas, kontak die Kopieregspan by 021 532 6000 of per e-pos by rightsgranting@mml.co.za. Kopieregskending kan gerapporteer word deur 'n e-pos te stuur aan copyright@mml.co.za.

Xde uitgawe 20XX

ISBN 978-1-779-83459-1
Epdf ISBN 978-1-779-89496-0

Uitgewer: Mhlali Ndzendze
Redakteur: Ru Bailey
Redigering deur Michelle Rabie
Omslagontwerp deur MML Visual Design
Omslagfoto deur MML Visual Design
Boekontwerp deur MML Visual Design
Kunswerk en Illustrasies deur Chamique Johnson, MML Visual Design
Geset deur JSquare Studio
Gedruk deur

Erkennings

Die skrywers en uitgewer bedank die volgende vir die gebruik van foto's:

Shutterstock

p5a, BearFotos; p5b, Shutterstock; p12a, Trzykropy; p12b, Africa Studio; p12c, VGstockstudio; p12d, SeventyFour; p62a, natrot; p62b, Howard Sandler; p62c, t2nfoto; p62d, godongphoto; p62e, majcot; p234, chomplearn;

Inhoud

Inleiding	v
Hoe om hierdie reeks te gebruik	vi
Waarom assesseer ons leerders?	xxiv

Kwartaal 1

Onderwerp 1 Ek	1
Liggaamlike Opvoeding	5
Meer oor my	6
Skeppende Kunste	8
Ek is uniek	9
Dinge wat ek kan doen	11
Liggaamlike Opvoeding	13
Hoe is ek dieselfde as my maats?	14
Hoe is ek anders as my maats?	15
Wat het ons geleer?	17
Werkkaart 1:	18
Onderwerp 2 By die skool	19
Uitvoerende Kunste	24
Mense by die skool	25
Plekke by die skool	27
In die klas	29
Liggaamlike Opvoeding	32
Hoe kom ek by die skool?	33
Wat het ons geleer?	35
Werkkaart 1:	36
Onderwerp 3 Gesonde gewoontes	37
Slaap	42
Eet gesonde kos	43
Hoe om 'n toilet reg te gebruik	46
Hoe om skoon te bly	47
Oefen en speel gereed	48
Wat het ons geleer?	50
Werkkaart 1:	51
Onderwerp 4 Die weer	53
'n Weerkaart vir elke dag	57
Ons en die weer	59
Godsdienstige en ander spesiale dae	61
Wat het ons geleer?	64
Werkkaart 1:	65
Formele assessering: Kwartaal 1:	
Memorandum	66

Kwartaal 2

Onderwerp 5 My gesin en my familie	67
Wat is 'n gesin?	71
Wat is 'n familie?	73
Sien om na mekaar by die huis	75
Wat het ons geleer?	78
Werkkaart 1:	79
Werkkaart 2:	80
Onderwerp 6 Veiligheid by die huis	82
Gevare by die huis	85
Hoe om veilig te bly	86
Hoe om veilig te bly as jy alleen by die huis is	88
Noodnommerkaart	89
Wat het ons geleer?	91
Werkkaart 1:	92
Onderwerp 7 My lyf	94
Dele van my lyf	98
Skeppende Kunste en Uitvoerende Kunste	101
Dele van my lyf wat kan beweeg	102
Liggaamlike Opvoeding	106
Dele van my lyf wat ek nie kan sien nie	107
Die vyf sintuie	109
Wat het ons geleer?	111
Werkkaart 1:	112
Onderwerp 8 Hou my lyf veilig	113
Veilige en onveilige situasies en plekke	118
"JA"- en "NEE"-gevoelens	121
Oefen om "NEE" te sê	123
Hoe om ons teen siektes te beskerm	125
Uitvoerende Kunste	126
Maak water veilig om te drink	127
Godsdienstige en ander spesiale dae	128
Wat het ons geleer?	130
Werkkaart 1:	131
Formele assessering: Kwartaal 2:	
Memorandum	133

Kwartaal 3

Onderwerp 9 My gemeenskap	134
Plekke in my gemeenskap	138
Mense in my gemeenskap	140
Hoe om my gemeenskap te help	143
Hou plekke skoon	145
Wat het ons geleer?	147
Werkkaart 1:	148
Onderwerp 10 Troeteldiere	150
Diere wat troeteldiere kan wees	154
Hoe om vir troeteldiere te sorg	157
Behandel diere goed	162
Wat het ons geleer?	164
Werkkaart 1:	165
Onderwerp 11 Maniere en verantwoordelikhede	166
Ons groet mense reg	170
Ek wag my beurt af.	174
Liggaamlike Opvoeding	176
Wees vriendelik	177
Liggaamlike Opvoeding	178
Wees eerlik	179
Respek vir mense en hulle goed.	181
Wat het ons geleer?	183
Werkkaart 1:	184
Onderwerp 12 Plante en sade	186
Waarom ons plante nodig het	191
Hoe plante lyk.	194
Vergelyk plante: Wat is dieselfde? Wat is anders?	198
Sade en waar hulle vandaan kom	201
Liggaamlike Opvoeding	202
Wat plante nodig het om te groei	204
Kweek 'n plant van 'n saad	206
Wat het ons geleer?	209
Werkkaart 1:	210
Onderwerp 13 Kos	212
Kos wat ons eet	216
Waar kom ons kos vandaan?	218
Hoe om gesond te eet	220
Hoe om kos te stoor.	223
Godsdienstige en ander spesiale dae	225
Wat het ons geleer?	227
Werkkaart 1:	228
Formele assessering: Kwartaal 3:	
Memorandum	229

Kwartaal 4

Onderwerp 14 Huise	230
Soorte huise	234
Huise vir verskillende weer	236
Waarvan huise gebou word	238
Wat het ons geleer?	241
Werkkaart 1:	242
Onderwerp 15 Prentekaarte	244
Vind plekke en dinge op 'n prentekaart	248
Vind die pad van een plek na 'n ander.	250
Vind die plekke in 'n storie op 'n prentekaart.	253
Wat het ons geleer?	255
Werkkaart 1:	256
Onderwerp 16 Water	258
Hoe gebruik ons water?	262
Liggaamlike Opvoeding	265
Hoe water gemors word	267
Hoe om water te spaar	268
Veilige en onveilige drinkwater	269
Hoe ons skoon water stoor.	271
Wat het ons geleer?	272
Werkkaart 1:	273
Onderwerp 17 Die hemelruim in die nag	274
Van dag na nag	278
Die hemelruim in die nag	280
Die maan	281
Sterre	283
Godsdienstige en ander spesiale dae	284
Wat het ons geleer?	287
Werkkaart 1:	288
Formele assessering: Kwartaal 4:	
Memorandum	289

Beste Onderwyser

Wanneer jy elke dag in jou klaskamer instap, stap jy nie bloot net in 'n ruimte met lessenaars en handboeke in nie. Jy betree 'n ruimte waar die toekoms gevorm word en nuwe moontlikhede ontstaan. Jy het die wonderlike geleentheid om die toekomstige leiers, innoveerders en baanbrekers te inspireer, te lei en te koester. Deur jou passie te deel, doen jy veel meer as om net onderrig gee – jy plant die sade van vriendelikheid, moed, respek en ubuntu in elke jong hart.

Ons verstaan dat dit nie altyd maklik is nie. Die uitdagings van onderwys, veral in gebiede met min hulpbronne, kan soms oorweldigend wees. Maar met elke uitdaging wat jy hanteer, maak jy 'n werklike verskil. Jy wys vir jou leerders dat hulle potensiaal sonder perke is en dat hulle gesien en gewaardeer word en dat hulle dinge kan bereik.

Dit is waarom ons onderrighulpbronne daar is om jou te ondersteun. Hierdie hulpbronne is met KABV-doelwitte in gedagte ontwerp, en hulle fokus op inklusiwiteit en om 'n leeromgewing daar te stel waar elke kind kan sien dat hulle verteenwoordig word. Die prente, stories en lesse weerspieël die diversiteit van ons plaaslike konteks en help elke leerder om te voel dat hulle in jou klaskamer hoort.

En ons het nie van jou vergeet nie. Jou welstand is net so belangrik soos die sukses van jou leerders. Ons het selfsorg-hulpmiddele ingesluit om jou gemotiveerd en gesond te hou omdat ons weet dat wanneer jy goed voel, floreer jou klaskamer. Jou geluk beïnvloed nie net jou onderrigvermoë nie, maar ook die verhoudings wat jy bou met jou leerders wat hoop en inspirasie by jou soek.

Terwyl Suid-Afrika voortgaan met die implementering van die Wysigingswet op Basiese Onderwyswette (BELA), wat in 2024 onderteken is, word die missie om 'n billiker en meer inklusiewe onderwysstelsel te skep al sterker. Jou rol in hierdie missie is noodsaaklik, en jou begrip van die KABV en BELA verseker dat jou klaskamer 'n plek is waar leerders goed op sukses voorberei word.

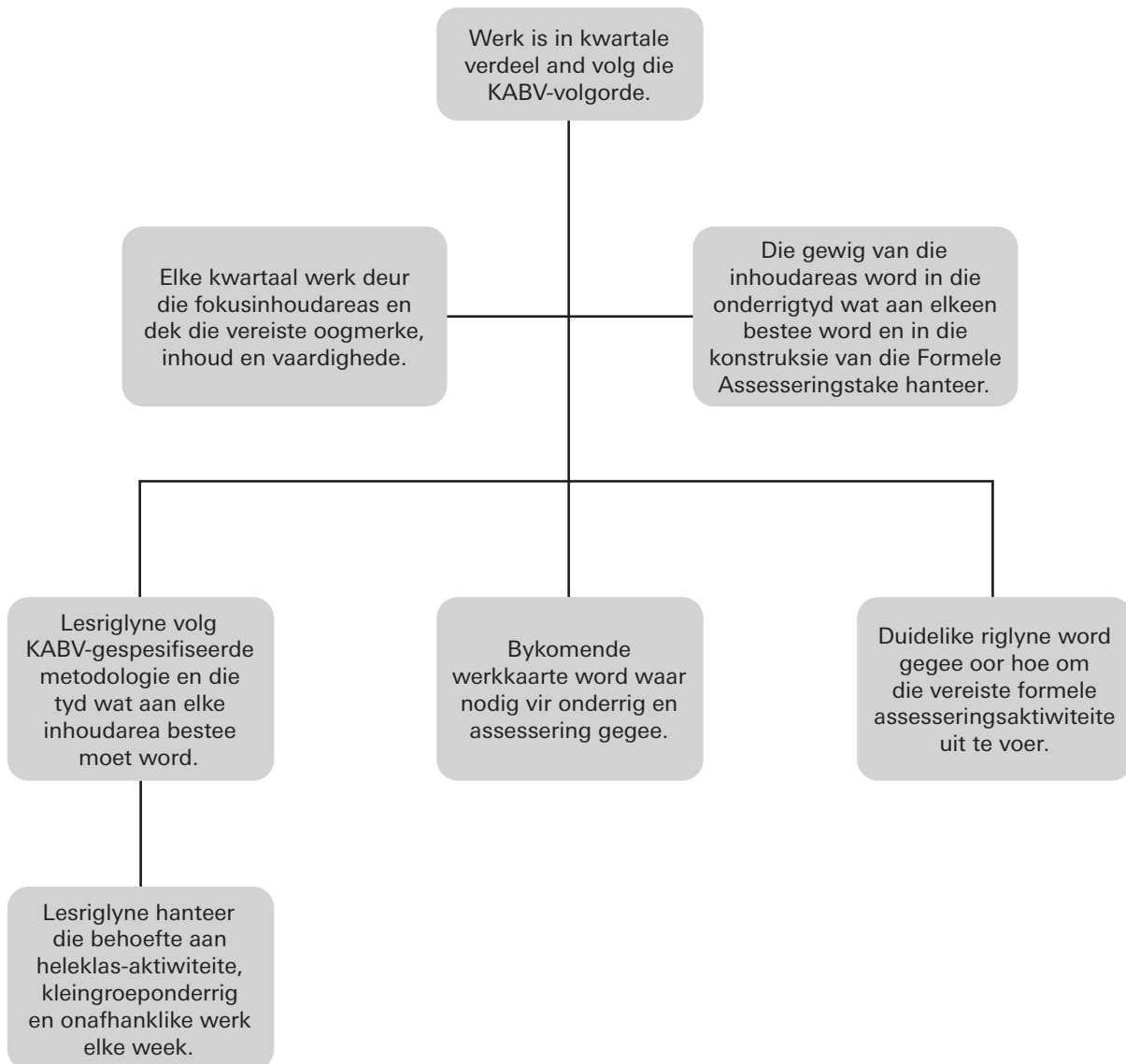
Jy is 'n kragtige bron van positiewe verandering, en die verskil wat jy in jou klaskamer maak, is groter as wat jy dink. Jy moet weet dat wanneer jy onderrig gee, lei jy nie net jou leerders nie, maar jy vorm die toekoms van ons gemeenskappe, ons land en die wêreld.

Dankie vir alles wat jy doen!

Hoe om hierdie reeks te gebruik

Welkom by Lewensvaardigheid graad 1! Hierdie reeks bestaan uit 'n Leerderboek en 'n Onderwysersgids wat doeltreffende leer van Lewensvaardigheid in graad 1 bevorder. Lewensvaardigheid graad 1 is geskryf in ooreenstemming met die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) se riglyne. Wanneer jy hierdie reeks gebruik, kan jy dus seker wees dat die kurrikuluminhoud ten volle gedek word.

Lewensvaardigheid is ontwikkel om op die volgende maniere aan die KABV vir Lewensvaardigheid te voldoen:

Hoe om die Onderwysersgids en die Leerderboek te gebruik

Elke kwartaal se kleur help jou om deur die boeke te werk sodat jy weet aan watter kwartaal jy werk.

Elke inhoudarea het ook 'n kleur sodat jy maklik kan sien watter vaardigheid op daardie dag of in daardie week gedek word. Die begin van elke onderwerp sit die uitkomst, kritiekedenkevræ, die SKAVS (vaardighede, kennis, gesindhede en waardes), aanvangskennis, assesserings en voorgestelde hulpbronne uiteen.

Onderwerp	
Uitkomst	
Kritiekedenkevræ	
SKAVS (vaardighede, kennis, gesindhede en waardes)	
Aanvangskennis	
Assessering	
Hulpbronne	

Elke onderwerp word dan verduidelik ten opsigte van die volgende

Die onderrigmetodologie of -strategie, insluitende

- leiding vir die insluiting van inklusiwiteit en diversiteit
- beklemtoning van die vordering van kennis om te wys dat die verskillende kognitiewe vlakke hanteer is
- ontleding van metodes om leerders met verskillende leervermoëns te help
- hoe om 'n klaskamer op te stel wat leer deur spel aanmoedig
- “Kom ons begin”-opening vir die onderwerp
- leiding vir aktiwiteite
- leiding vir die “Wat het ons geleer?”-oefening
- formele assesserings
- kopieerbare werkkaarte

Die Kurrikulum- en Asseseringsbeleidsverklaring (KABV)

- Die KABV is een omvattende dokument wat riglyne vir beplanning, inhoud en assessering vir al die vakke in die Nasionale Kurrikulumverklaring vir graad R–12 verskaf.
- **Die jaarlikse onderrigplanne (JOP) verskaf riglyne vir beplanning, inhoud en assessering in die Grondslagfase (graad R–3).**

Die JOP vir Lewensvaardigheid ondersteun die volgende beginsels:

Kritiese denke

Probleemoplossing

Besluitneming

Verantwoordelikheid

Selfbewustheid

Selfbestuur

Persoonlike waardes

Kulturele bewustheid

Veerkrachtigheid

Etiek

Diversiteit

Burgerskap

Respek

Bewustheid

Positiewe houding

Deursettingsvermoë

Tydtoewysing

Die onderrigtydtoewysing in die Grondslagfase is soos volg:

Vak	Graad R (uur)	Graad 1–2 (uur)	Graad 3 (uur)
Huistaal	10	7/8	7/8
Eerste Addisionele Taal		2/3	3/4
Wiskunde	7	7	7
Lewensvaardigheid	5	5	5
• Aanvangskennis	(1)	(1)	(1,5)
• Skeppende Kunste	(1,5)	(1,5)	(1,5)
• Liggaamlike Opvoeding	(1,5)	(1,5)	(1)
• Persoonlike en Sosiale Welsyn	(1)	(1)	(1)
Kodering en Robotika	(1)	(1)	(2)
TOTAAL	23	23	25

Tydtoewysing vir Lewensvaardigheid-leerareas

Graad R–2		Totale tydtoewysing per kwartaal	Graad 3		Totale tydtoewysing per kwartaal
Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand	2 uur per week	50 uur	Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand	2,5 uur per week	50 uur
Skeppende Kunste	1,5 uur per week		Skeppende Kunste	1,5 uur per week	
Liggaamlike Opvoeding	1,5 uur per week		Liggaamlike Opvoeding	1 uur per week	

VOORBEELD VAN LESPLANTEMPLAAT

Datum:
Graad:
Vak: Lewensvaardigheid
Inhoudarea:
Lesonderwerp:
Tydsduur van les:
KABV-bladsynommer:
Getal leerders in klas:
Vorige leer/voorkennis:
Leerdoelwitte: Teen die einde van die les/leerervaring behoort leerders
Kennis:
Vaardighede:
Waardes/gesindhede:
Assessering:
Hulpbronne:

Lesfases: (kerninhoud, aktiwiteite, onderrigbenaderings)

Inleiding:

Ontwikkeling:

Konsolidering:

Diversiteit, gelykheid en inklusiwiteit

In hierdie afdeling wil ons hê jy moet aan jou eie klaskamer dink. Dink aan die leerders wat voor jou sit – elkeen met hulle eie storie, ervarings en uitdagings. Onthou nou 'n tyd toe een van jou leerders gesukkel het, dalk met 'n moeilike konsep of iets buite die skool wat 'n invloed op hulle leervermoë gehad het. Wat het jy op daardie oomblik gedoen? Hoe het jy uitgereik, hulle laat voel jy sien hulle raak, en hulle deur die probleem gelei?

Jou klaskamer is vol van hierdie soort diversiteit – nie net in agtergrond nie, maar ook in behoeftes en vermoëns. Daar is nog steeds geweldige ongelykhede in ons land, hetsy ekonomies, ten opsigte van ras of maatskaplik, en hierdie ongelykhede verskyn dikwels in jou klaskamer. En tog is dit juis in die hartjie van die klaskamer waar verandering plaasvind. As onderwyser speel jy 'n noodsaaklike rol om te verseker dat elke kind sukses kan behaal, ongeag waarvandaan hulle kom of watter hindernisse hulle moet hanteer.

Inklusiwiteit en diversiteit is die kern van die KABV. Dit gaan nie net oor die onderrig van die kurrikulum nie, maar oor die herkenning van elke leerder se eiesoortige potensiaal en om hulle te help om sukses te behaal. Ons verstaan dat dit nie altyd maklik is nie. Die uitdagings in talle skole is 'n werklikheid, en jy as 'n onderwyser is in die beste posisie om dit te hanteer.

Dit is waarom ons leer- en onderrighulpbronne ontwerp is om jou te ondersteun. Dit weerspieël die plaaslike konteks en wys aan leerders 'n wêreld wat hulle herken in die oefeninge, aktiwiteite en assesserings wat hulle doen. Hierdie materiaal neem die verskeidenheid ervarings en vermoëns in jou klaskamer in ag. Dit gee jou die gereedskap om inklusief te wees en elke leerder te ondersteun, ongeag hulle agtergrond.

Deur hierdie hulpbronne te gebruik, onderrig jy nie net die vakinhoud nie, maar ontmoet jy die leerders waar hulle is, herken jy waarmee hulle sukkel en help jy hulle om die hindernisse te oorkom. Sodoende bewerkstellig jy 'n beter toekoms vir elke kind, vir jou gemeenskap, en vir Suid-Afrika.

In hierdie reeks fokus ons op **10 belangrike kategorieë van diversiteit**, wat sorgvuldig gekies is om 'n breë en inklusiewe verteenwoordiging van verskillende identiteite, perspektiewe en ervarings te verseker.

Tabel 1: Soorte diversiteit

Diversiteitskategorie	Definisie	Dekking in die boek
1. Kulturele en etniese diversiteit	Dit verwys na die verteenwoordiging van verskeie kulturele en etniese agtergronde om te verseker dat leerders aan verskillende perspektiewe en tradisies blootgestel word.	Ons het karakters, skrywers en historiese figure uit diverse kulturele agtergronde ingesluit. Stories en voorbeelde inkorporeer 'n verskeidenheid tradisies, gebruike en tale. Dit help leerders om kulturele rykheid te waardeer en ontmoedig stereotipering deur gebalanseerde sienings oor historiese en eietydse kwessies uit te beeld.
2. Genderdiversiteit	Genderdiversiteit verwys na die verteenwoordiging van alle geslagte en sluit gesprekke oor genderrolle, niebinêre identiteite en gendervloeibaarheid in.	Jy sal oplet dat alle genders in teks, illustrasies en voorbeelde ewe veel verteenwoordig word. Ons het niebinêre en gendervloeibare karakters ingesluit, saam met aktiwiteite wat tradisionele geslagsrolle uitdaag. Seuns en meisies word byvoorbeeld albei uitgebeeld in uiteenlopende loopbaanpaaie – van help in die kombuis tot wetenskap en die kunste, wat geslagsgelykheid bevorder.
3. Sosio-ekonomiese diversiteit	Dit behels dat mense uit verskillende ekonomiese agtergronde voorgestel word en dat kwessies van ekonomiese ongelykheid bespreek word.	Ons sluit karakters uit verskeie sosio-ekonomiese agtergronde in en beklemtoon die uitdagings soos toegang tot onderwys, gesondheidsorg en hulpbronne. Dit stel leerders bloot aan werklike voorbeelde, en stimuleer gesprekke wat diverse ekonomiese situasies weerspieël en die inhoud vir almal toeganklik maak.
4. Taaldiversiteit	Taaldiversiteit beteken dat veelvuldige tale ingesluit word en dat die verskeie dialekte gerespekteer word wat deur verskillende gemeenskappe gepraat word.	Jy sal inhoud vind waarin veelvuldige tale gebruik word om leerders aan te moedig om verskillende dialekte te respekteer. Ons het ook voorbeelde ingesluit wat die belangrikheid van vertaling en tolking beklemtoon, veral in 'n wêrelddorp, en leerders voorberei om meer inklusief te kommunikeer.

Diversiteitskategorie	Definisie	Dekking in die boek
5. Gestremdheid en toeganklikheid	Dit fokus op die verteenwoordiging van mense met gestremdhede en hantering van hindernisse vir toeganklikheid.	Karakters met gestremdhede is ingesluit, en hulle word by stories en aktiwiteite betrek. Ons bespreek ook kwessies van toeganklikheid, hetsy fisies, tegnologies of maatskaplik, en gebruik inklusiewe, mens-eerste taal. Dit skep 'n meer aanvaardende omgewing vir alle leerders en moedig empatie en begrip aan.
6. Seksuele oriëntasie en insluiting van LGBTQ+	LGBTQ+ staan vir Lesbies, Gay, Transgender, Queer of Questioning, en ander. Die "+" verteenwoordig inklusiwiteit van ander seksuele oriëntasies, genderidentiteite en -uitdrukkings buiten dié wat eksplisiet gelys word, soos niebinêre, panseksuele, aseksuele en gendervloeibare individue. Hierdie term word gebruik om 'n breë spektrum van seksuele en genderidentiteite te omvat, wat aanvaarding en inklusiwiteit vir almal bevorder.	LGBTQ+-gesinstrukture word regdeur die boeke verteenwoordig en bied 'n alternatiewe perspektief. Ons het voorbeelde en scenario's, sowel as gesprekke oor diskriminasie, ingesluit wat LGBTQ+-kwessies en -regte ondersoek. Dit help leerders om diversiteit in seksuele oriëntasie te verstaan en te respekteer.
7. Godsdienstige en geestelike diversiteit	Dit behels dat 'n verskeidenheid godsdienstige oortuigings verteenwoordig word en dat respek vir verskillende geestelike praktyke bevorder word.	Ons boeke bevat inhoud wat leerders aan verskillende godsdienste en geestelike praktyke bekendstel. Ons het ook tussengeloofgesprekke aangemoedig om te help om respek en begrip oor verskillende geloofstelsels heen te kweek. Sekulêre perspektiewe word ook ingesluit, wat verseker dat alle geloofstelsels gerespekteer en regverdig verteenwoordig word.

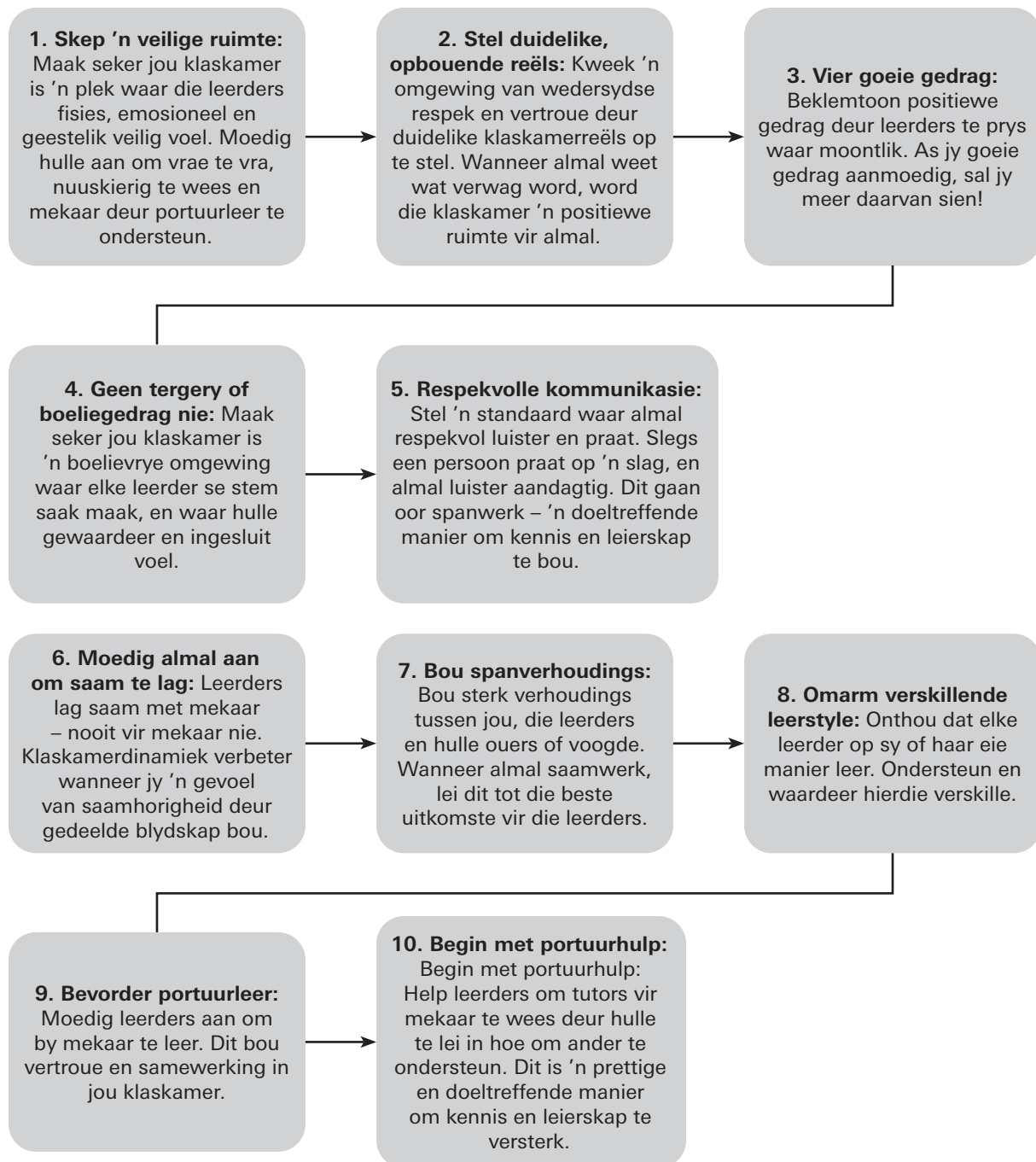
Diversiteitskategorie	Definisie	Dekking in die boek
8. Ouderdomsdiversiteit	Ouderdomsdiversiteit behels dat mense van verskillende ouderdomsgroepe ingesluit word en dat kwessies rondom ouer word bespreek word.	In die boeke is daar karakters en voorbeelde wat van jong kinders tot bejaardes strek. Ons beklemtoon die belangrikheid van verhoudings tussen geslagte, en bespreek ook ouderdomverwante onderwerpe soos aftrede en ouderdomsdiskriminasie. Dit help die leerders om die waarde van elke ouderdomsgroep in die samelewing te waardeer.
9. Geografiese diversiteit	Geografiese diversiteit verteenwoordig mense en kwessies uit verskillende streke en omgewings, wêreldwyd en plaaslik.	Hierdie boek sluit inhoud uit verskillende streke oor die wêreld heen in en hanteer wêreldwye en plaaslike kwessies wat vir die leerders relevant is. Ons het ook gebalanseerde voorbeelde uit stedelike en landelike omgewings wat die eiesoortige uitdagings en voordele van elke omgewing uitbeeld.
10. Kognitiewe en leerdiversiteit	Dit verwys na die hantering van verskillende leerstyle, vermoëns en kognitiewe verskille soos neurodiversiteit.	Ons het kognitiewe en leerdiversiteit ingesluit deur 'n verskeidenheid onderrigmetodes te inkorporeer wat vir verskillende leerstyle voorsiening maak. Aktiwiteite is ontwerp om 'n wye verskeidenheid leerbehoefes te ondersteun, wat 'n inklusiewe leeromgewing bevorder. Ons het ook vinnige voorafassesserings ingesluit wat jou kan help.

Skep 'n inklusiewe en diverse klaskamer

Hierdie Onderwysersgids is met inklusiwiteit, diversiteit en gelykheid in gedagte ontwerp. Dit verskaf hulpbronne wat jou ondersteun om 'n inklusiewe leeromgewing en -stelsel te skep om die 10 belangrike kategorieë van diversiteit in Tabel 1 hier bo te dek.

Diversiteit in die klaskamer

As 'n onderwyser is dit jou rol om te verseker dat jou klaskamer 'n ruimte is waar leer, lag en respek bymekaar kom! Hier is 10 strategieë wat jy kan gebruik om dinge vir jou leerders lekker, veilig en positief te hou:

Strategie 1–5: Skep 'n positiewe en inklusiewe klaskameromgewing

Erken elke leerder se eiesoortigheid

Dit is belangrik vir leerders om te sien dat hulle en hulle uiteenlopende ervarings in die klaskamer weerspieël word. Dit beteken dat diversiteit in fisiese voorkoms, tale, identiteite, kulture, godsdiens, geslag, seksuele oriëntasie (insluitende LGBTQ+), ouderdomme en kognitiewe vermoëns getoon word. Ons boeke bevat karakters uit verskillende agtergronde om hierdie uiteenlopende ervarings te weerspieël. Ons kies prente, kunswerke en inhoud versigtig en met sorg om die verskillende mense, omgewings en realiteite te verteenwoordig waaruit Suid-Afrika en die wêreld daarbuite bestaan.

Ons moedig jou aan om dieselfde in jou klaskamer te doen. Gebruik stories om uiteenlopende agtergronde te beklemtoon, wys prente van landelike en stedelike omgewings, en gesels oor mense met verskillende fisiese vermoëns, kognitiewe vermoëns en identiteite, insluitende LGBTQ+. Bespreek verskillende godsdienste, ouderdomme en genderdiversiteit, en ondersoek die verskillende ekonomiese situasies wat jou leerders kan raakloop. Leer die leerders oor ons bande met ander lande en mense oor Afrika en die wêreld heen. Sodoende sal jy help dat elke leerder voel dat hulle gesien en gewaardeer word en deel van die groter wêreldwye gemeenskap is.

Hou vooroordeel en bevoorregting in gedagte

Me. Adams het 'n klas oor kulture en tradisies aangebied. Haar leerders het uit 'n verskeidenheid agtergronde gekom, en sy was opgewonde om te sien hoe die gesprek sou ontvou. Toe die les begin, het sy haar leerders gevra om 'n tradisie of oortuiging uit hulle eie gesinne te deel.

Lebo, 'n meisie met baie selfvertroue, het eerste gepraat en haar gesin se Christelike Kersfeestradisies beskryf. Verskeie ander leerders het gevolg en soortgelyke vakansiedae beskryf. Toe dit Amina se beurt is, het sy geaarsel. Amina se gesin is Moslems, en sy het haar ervaring gedeel oor hoe hulle Eid vier. Feitlik onmiddellik het 'n paar leerders onder mekaar begin fluister, en een leerder – onbewus van die impak van sy woorde – het gemompel: “Dis nie 'n regte vakansiedag nie”.

Me. Adams het vinnig die spanning in die vertrek aangevoel. Sy het 'n belangrike keuse gehad om te maak. As sy die opmerking ignoreer, kon dit tot vooroordele lei, terwyl as sy dit hanteer, sou sy 'n kans hê om die klas 'n waardevolle les te leer.

Me. Adams het die gesprek 'n oomblik gestaak en die klas gevra om na te dink: “Wat beteken dit as ons iemand se oortuigings en tradisies afmaak? Hoe sou jy voel as die rolle omgeruil was en jou spesiale dag ‘nie 'n regte vakansiedag nie’ genoem word?” Die klaskamer het stil geword toe die leerders oor hulle kommentaar nadink.

Sy het toe verduidelik hoe belangrik dit is om verskillende oortuigings te verstaan en te respekteer, en Amina se ervaring as 'n leergeleentheid gebruik. Me. Adams het nie met die leerders geraas of hulle laat skaam kry nie, maar hulle eerder deur 'n gesprek gelei oor waarom dit belangrik is om alle kulture te respekteer, selfs al ken hulle dit nie. Die klas het nagedink oor hoe vooroordele – oud én nuut – ander mense se sienings en houdings kan beïnvloed, dikwels sonder dat ons dit eers besef.

Lesse uit me. Adams se klas

Vooroordeel en aannames

kan onbedoeld voorkom

Selfs sonder dat hulle dit bedoel, kan leerders opmerkings maak wat onbewuste vooroordele openbaar. Dit is belangrik om die les vir 'n oomblik te onderbreek en hierdie situasies met sorg en bewustheid te hanteer.

Elke stem maak saak

Me. Adams het seker gemaak dat Amina se stem en ervaring deur die hele klas gerespekteer en waardeer word. Deur 'n atmosfeer van inklusiwiteit te skep, het sy beklemtoon dat elkeen se agtergrond respek verdien.

Moedig selfbesinning aan

In plaas daarvan om te preek, het me. Adams haar leerders gevra om na te dink oor hoe hulle sou voel as hulle in Amina se skoene was. Dit het die leerders gehelp om te verstaan hoe belangrik empatie en selfbewussyn in hulle optrede is.

Skep 'n ruimte vir dialoog

Wanneer vooroordeel na vore kom, is dit nie genoeg om dit net stil te maak nie. As jy die onderwerp oopmaak vir bespreking, help dit die leerders om te verstaan waarom sekere woorde of gedrag skadelik kan wees, en dit gee hulle die gereedskap om sulke situasies in die toekoms te hanteer.

Leer deur uitdaging

Ongemak kan 'n kragtige leermeester wees. Me. Adams het 'n moeilike oomblik gebruik om haar leerders aan te moedig om hulle aannames te bevraagteken, en gewys dat klaskamers plekke van groei is – nie net van kennis nie.

Leerareas vir Lewensvaardigheid

Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand

Aanvangskennis is 'n kombinasie van inhoud en begrippe uit die sosiale wetenskap (Geskiedenis en Aardrykskunde), natuurwetenskap en tegnologie geneem.

Die sleutelbegrippe en vaardighede wat met hierdie dissiplines verband hou, word hier onder uiteengesit:

- **Sosialewetenskap-begrippe:** Bewaring; oorsaak en gevolg; plek; aanpassing; verhoudinge en interafhanklikheid; diversiteit; individualiteit; verandering
- **Natuurwetenskap-begrippe:** Lewe; energie en verandering; materie en materiaal; planeet Aarde en ander hemelliggame
- **Wetenskap-prosesvaardighede:** Die ondersoekproses wat waarneming, vergelyking, klassifisering van data, meting, eksperimentering en kommunikasie behels.
- **Tegnologiese prosesvaardighede:** Die proses wat gevolg word om te ondersoek; te ontwerp; te maak; te evalueer en te kommunikeer

Persoonlike en Sosiale Welstand

Persoonlike en Sosiale Welstand sluit sosiale en emosionele gesondheid in, asook verhoudinge met ander mense in die omgewing. Dit sluit waardes en houdings (gesindhede) in. Hierdie leerarea sal leerders help om ingeligte besluite te neem en om sedelik en verantwoordelik te wees oor hulle gesondheid en die omgewing.

Persoonlike en Sosiale Welstand raak kwessies wat verband hou met voeding, siekte, veiligheid, geweld, mishandeling en omgewingsgesondheid. Leerders sal die nodige vaardighede ontwikkel om 'n positiewe bydrae tot die gesin, gemeenskap en samelewing te maak en terselfdertyd die waardes wat in die Grondwet van Suid-Afrika vervat is, uit te oefen. Dit beteken om die regte van ander te respekteer en verdraagsaamheid teenoor kulturele en geloofsdiversiteit te toon om sodoende 'n betekenisvolle bydrae tot 'n demokratiese samelewing te maak.

Skeppende Kunste

Skeppende Kunste bestaan uit vier kunsvorme, naamlik dans, drama, musiek en die visuele kunste. Die doel van Skeppende Kunste is om die leerder as verbeeldingryke wese met 'n waardering vir verskillende kunsvorme te ontwikkel. Grondslagfaseleerders is inherent kreatief, en kuns word spontaan deur middel van spel aangeleer. Die fokus van leer behoort op die ontwikkeling van vaardighede deur middel van genotvolle ondervindings te wees. Dit word in twee parallelle strome ingedeel – Visuele Kuns en Uitvoerende Kuns.

Visuele Kuns

In Visuele Kuns word sensories-motoriese vaardighede, asook fyn- en grootmotoriese koördinasie deur die manipulasie van materiale en die bemeestering van 'n verskeidenheid kunstegnieke ontwikkel.

Gebruik van die reeks

Tweedimensionele (2D) werk verryk die leerder se persepsie van die werklike wêreld deur visuele en sensoriese stimulasie, bespreking en vrae, en moedig hulle aan om die fisiese liggaam in beweging te teken. Driedimensionele (3D) werk ontwikkel die begrip van ruimte en vorm soos deur stukke klei aanmekaar te las, papier te plak en vorms uit te knip, te vou, vas te bind en toe te draai. Leerders behoort oor lyne, vorms en kleure te kan praat.

Uitvoerende Kunste

Uitvoerende Kuns bied leerders die geleentheid om kreatief te kommunikeer, te dramatiseer, te sing, musiek te maak, te dans en met beweging te eksperimenteer. Dit stimuleer geheue, bevorder verhoudings en bou selfvertroue en selfdiscipline.

Liggaamlike Opvoeding

Liggaamlike Opvoeding bevorder die ontwikkeling van die leerder se fyn- en grootmotoriese vaardighede en waarnemingsvermoë, wat fundamentele vaardighede in die Grondslagfase is. Fisiese en motoriese vaardighede vorm 'n integrale deel van die holistiese ontwikkeling van die leerder. Dit lewer 'n betekenisvolle bydrae tot die leerders se sosiale, persoonlike en emosionele ontwikkeling. Hierdie area fokus op waarneming en bewegingsontwikkeling, ritme, balans en lateraliteit.

Bylae oor Lewensvaardigheid-inhoudsdekking

Die vak Lewensvaardigheid speel 'n kritieke rol in die algehele ontwikkeling van leerders. Dit fokus op hulle sosiale, persoonlike, intellektuele, emosionele en fisiese groei en beklemtoon hoe hierdie aspekte onderling verbind is. Die inhoudsdekking sit die onderwerpe wat in elke kwartaal onderrig moet word, uiteen.

Om tred te hou van die inhoud en vaardighede wat in elke leerarea onderrig word, kan onderwysers na die bylae oor inhoudsdekking hier onder verwys. Dit sal help om te verseker dat alle onderwerpe vir elke graad en leerarea gedek word. Onderwysers kan die bylae vir elke kwartaal en graad aanpas.

Graad: 1		
Kwartaal: 1		
Leerarea: Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 1: Ek	6	
Onderwerp 2: By die skool	4	
Onderwerp 3: Gesonde gewoontes	4	
Onderwerp 4: Die weer	4	

Leerarea: Skeppende Kunste (Visuele Kunste en Uitvoerende Kunste)		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 1: Ek	3	
Onderwerp 2: By die skool	3	
Onderwerp 3: Gesonde gewoontes	4,5	
Onderwerp 4: Die weer	3	
Leerarea: Liggaamlike Opvoeding		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 1: Ek	3	
Onderwerp 2: By die skool	3	
Onderwerp 3: Gesonde gewoontes	4,5	
Onderwerp 4: Die weer	3	

Kwartaal: 2

Leerarea: Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand

Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 5: My gesin	4	
Onderwerp 6: Veiligheid by die huis	4	
Onderwerp 7: My lyf	6	
Onderwerp 8: Hou my lyf veilig	4	

Leerarea: Skeppende Kunste (Visuele Kunste en Uitvoerende Kunste)

Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 5: My gesin	4,5	
Onderwerp 6: Veiligheid by die huis	3	
Onderwerp 7: My lyf	3	
Onderwerp 8: Hou my lyf veilig	3	

Leerarea: Liggaamlike Opvoeding

Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 5: My gesin	4,5	
Onderwerp 6: Veiligheid by die huis	3	
Onderwerp 7: My lyf	3	
Onderwerp 8: Hou my lyf veilig	3	

Gebruik van die reeks

Kwartaal: 3		
Leerarea: Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 9: My gemeenskap	4	
Onderwerp 10: Troeteldiere	2	
Onderwerp 11: Maniere en verantwoordelikhede	2	
Onderwerp 12: Plante en sade	4	
Onderwerp 13: Kos	6	
Leerarea: Skeppende Kunste (Visuele Kunste en Uitvoerende Kunste)		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 9: My gemeenskap	3	
Onderwerp 10: Troeteldiere	1,5	
Onderwerp 11: Maniere en verantwoordelikhede	1,5	
Onderwerp 12: Plante en sade	3	
Onderwerp 13: Kos	4,5	
Leerarea: Liggaamlike Opvoeding		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 9: My gemeenskap	3	
Onderwerp 10: Troeteldiere	1,5	
Onderwerp 11: Maniere en verantwoordelikhede	1,5	
Onderwerp 12: Plante en sade	3	
Onderwerp 13: Kos	4,5	

Kwartaal: 4		
Leerarea: Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 14: Huise	4	
Onderwerp 15: Prentekaarte	4	
Onderwerp 16: Water	4	
Onderwerp 17: Die hemelruim in die nag	4	
Leerarea: Skeppende Kunste (Visuele Kunste en Uitvoerende Kunste)		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 14: Huise	3	
Onderwerp 15: Prentekaarte	3	
Onderwerp 16: Water	3	
Onderwerp 17: Die hemelruim in die nag	3	
Leerarea: Liggaamlike Opvoeding		
Inhoudsdekking	Ure op onderwerp spandeer	Vordering
Onderwerp 14: Huise	3	
Onderwerp 15: Prentekaarte	3	
Onderwerp 16: Water	3	
Onderwerp 17: Die hemelruim in die nag	3	

Waarom assesseer ons leerders?

Ons assesseer leerders om:

- uit te vind wat hulle reeds weet en op daardie kennis en ervaring voort te bou
- tred te hou met die ontwikkeling van elke leerder om 'n idee te kry van die leerder se vordering oor 'n tydperk, nie net op een dag of in een week nie
- te kyk of die leerder holisties ontwikkel en of hulle op sekere gebiede ondersteuning nodig het
- leerhindernisse te identifiseer en maniere te kry om die leerder te help om dit na die beste van hulle vermoë te oorkom
- 'n volledige beeld van elke leerder op te bou en hulle sterk punte, uitdagings en spesifieke belangstellings en behoeftes te verstaan.

Assessering sluit verskillende metodes in om leerders se vordering en begrip te meet. Gereelde assesserings help jou om te sien hoe goed die leerders konsepte begryp en hulle vaardighede toepas. In die Grondslagfase maak deurlopende assessering voortdurende monitering van leerders se vordering en die doeltreffendheid van onderrig moontlik. Dit stel jou in staat om jou onderrigmetodes en leerders se groei te evalueer, wat jou help om ingeligte, daaglikse onderrigbesluite te neem.

Assessering vir leer word natuurlik by jou onderrigproses geïntegreer, en prettige, betrokke en ondersteunende metodes moedig die aktiewe deelname van leerders aan. Dit help om te identifiseer waar leerders meer steun nodig het en lei jou onderrig om in hulle behoeftes te voorsien.

Neem waar tydens aktiwiteite

Kyk hoe leerders take benader en vra leidende vrae om hulle te ondersteun.

Duim-op, duim-af

Gebruik dit ná 'n les om vinnig leerders se begrip te toets.

Terugvoerkaartjies

Leerders teken of skryf aan die einde van 'n les iets wat hulle geleer het om hulle begrip te toon.

Dink-paar-deel

Leerders dink individueel, bespreek met 'n maat en deel dan met die klas om begrip te assesseer.

Portuurterugvoer

Leerders deel werk met klasmaats en gee eenvoudige, konstruktiewe terugvoer om oor hulle werk na te dink.

Leerjoernale

Leerders hou 'n joernaal om aan te teken wat hulle geleer het, en dit gee hulle insig in hulle vordering.

Groepaktiwiteite en -speletjies

Prettige samewerkingstake laat jou toe om vermoëns intyds waar te neem.

Vrae tydens lesse

Gebruik oop vrae om leerders aan te moedig om hulle gedagtes en redenasies te verduidelik.

Assessering as leer behels dat leerders oor hulle vordering nadink. Dit moedig hulle aan om vir hulle eie leer verantwoordelikheid te neem. Hierdeur assesseer hulle aktief hulle eie begrip, wat dieper leer en selfbewustheid bevorder.

W-W-L-kaart (weet-wat-om-te-weet-leer)

Leerders vul in wat hulle weet, wil weet, en later wat hulle geleer het om vorige kennis met nuwe konsepte te verbind.

Konsepkarte

Leerders skep kaarte wat wys wat hulle weet en voeg nuwe inligting by namate hulle leer.

Dinkskrum

Aktiveer vorige kennis deur die leerders 'n dinkskrum te laat hou oor idees wat met 'n nuwe onderwerp verband hou.

Terugvoerkaartjies

Leerders verduidelik hoe nuwe inligting verband hou met iets wat hulle reeds geweet het.

Storievoltooiing

Gee die begin vir 'n storie en laat die leerders dit met behulp van vorige kennis voltooi.

Wat ontbreek?

Gee onvolledige idees en laat die leerders die gapings invul met behulp van dit wat hulle weet.

Interaktiewe gesprekke

Begin lesse deur leerders te vra om die nuwe onderwerp en vorige ervaring of kennis met mekaar te verbind.

Leerjoernale

Leerders besin weekliks oor hoe nuwe inligting verband hou met wat hulle reeds weet.

Assessering van leer lewer bewys van leerders se prestasie op 'n spesifieke tydstop. Dit help jou om algehele vordering te bepaal en ingeligte besluite oor hulle vordering te neem.

Kwartaaleindetoetse

Formele toetse om bemeestering van inhoud te evalueer.

Vasvrasessies

Kort toetse om ná 'n les begrip te kontroleer.

Skriftelike opdragte

Take om begrip deur geskrewe stukke te assesseer.

Projekte

Kreatiewe take om kennis te demonstreeer.

Leesassesserings

Een-tot-een-assesserings om leesvlotheid te bepaal.

Uitvoeringstake

Toepassing van kennis in werklike scenario's.

Portefeuljes

Versameling van werk om vordering oor tyd vas te stel.

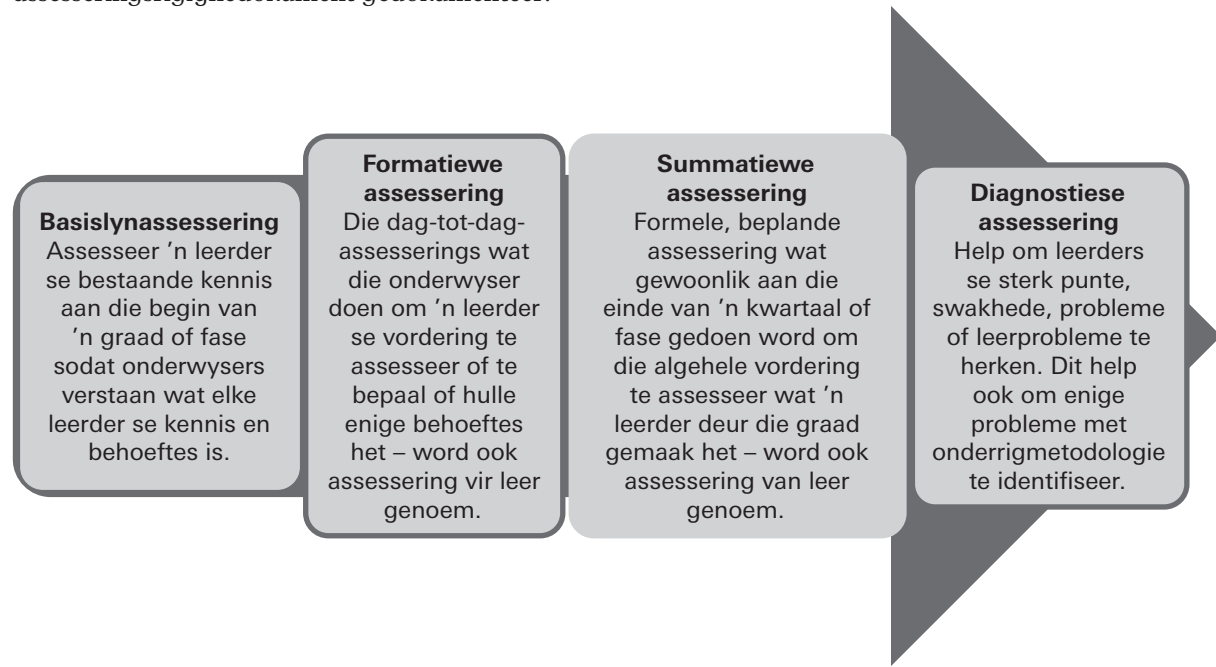
Mondelinge aanbiedings

Leerders bied hulle begrip mondelings aan.

Die Nasionale Kurrikulumverklaring (NKV) sit geletterdheid, gesyferdheid en lewensvaardighede uiteen as die drie vernaamste gebiede wat vir Grondslagfase-leerders geassesseer moet word. Die Departement van Onderwys verskaf 'n **Raamwerk vir Grondslagfase-assesseringsriglyne** om onderwysers te help om KABV-belynde praktyke te ontwikkel en te implementeer. Hierdie reeks gebruik **variasieteorie** in die inhoudontwerp om jou en jou leerders te help om te voldoen aan die beginsels en doeleindes van assessering wat deur die NKV gestel word.

Soorte assessering in die Grondslagfase

Die departement erken vier soorte assesserings vir die Grondslagfase. Dit word in die NKV se assesseringsriglynedokument gedokumenteer:

Leesassessering in die Grondslagfase

Ontmoet vir Lily, 'n intelligente en nuuskierige graad 3-leerder wat mal is oor skoolgaan. Ten spyte van haar entoesiasme beleef sy egter uitdagings in feitlik elke vak. Gedurende taallesse vra Lily dikwels om badkamer toe te gaan, want sy is bang haar onderwyser vra haar om hardop vir die klas te lees. In Wiskunde sukkel sy met woordprobleme, want dit is vir haar moeilik om te volg. In Kodering en Robotika kan sy nie met die geskrewe instruksies vir aktiwiteite bybly nie. In Lewensvaardigheid sien sy nie belangrike inligting raak nie, want sy kan nie die teks in haar werkboek lees nie. Dit word gou vir haar onderwysers duidelik dat die werklike probleem nie by die vakke self lê nie, maar by Lily se probleme om vlot te lees. Sonder sterk leesvaardighede sukkel sy om vrae te verstaan, instruksies te volg en nuwe inligting in haar vakke in te neem.

As jy aan jou eie leerders dink, sal jy sien dat Lily nie alleen is nie. Talle jong leerders in jou klas sukkel dalk ook om te lees op die vlak wat vir hulle ouderdom verwag word. Hierdie leerders – soos Lily – het probleme in verskillende vakke, nie omdat hulle nie belangstel of die vermoë het nie, maar omdat hulle nog nie die leesvaardighede ontwikkel het wat nodig is om ten volle by hulle werk betrokke te raak nie. Hierdie algemene uitdaging beklemtoon hoe belangrik dit is om leesontwikkeling in die Grondslagfase te prioritiseer en seker te maak dat elke leerder die ondersteuning kry wat hulle nodig het om te floreer.

Vroeë herkenning van leerders met verskillende vermoëns

Namate leerders deur graad R-3 vorder, is dit algemeen om 'n wye reeks vermoëns en leerstyle in die klaskamer waar te neem. Terwyl talle leerders hulle vaardighede teen verskillende tempo's ontwikkel, toon sommige van hulle dalk leer- of fisiese gestremdhede wat hulle akademiese vordering kan beïnvloed. Vroeë identifkasië van hierdie uitdagings is uiters belangrik, aangesien tydige tussenkoms die steun kan verskaf wat leerders nodig het om sukses te behaal.

Leah se reis

Leah was 'n slim en verbeeldingryke graad 2-leerder, baie nuuskierig en kreatief. Sy het daarvan gehou om te teken en dinge met haar hande te maak, en het dikwels ure lank in haar kuns weggeraak. Ten spyte van haar duidelike talente het Leah op baie gebiede op skool gesukkel. Dit was vir haar moeilik om gedurende lesse gefokus te bly, veral wanneer die klaskamer lawaaierig of besig was. Sy was dikwels oorweldig deur veranderings in roetine, soos 'n afsonderwyser of nuwe sitplekreëlings, en het angstig geraak wanneer sy gevra is om aan groepaktiwiteite deel te neem.

Haar onderwyser het agtergekom dat sy verkies om alleen te werk en selde tydens pouses met haar klasmaats speel. As sy mondelinge instruksies moes volg, was sy soms verward of gefrustreerd, selfs wanneer die instruksies herhaal is. Hoewel sy uitstekend was met kreatiewe take, het Leah gesukkel om haar idees tydens klasbesprekings uit te druk. Sy het ook dikwels oogkontak vermy, wat dit moeilik gemaak het vir haar onderwysers om haar te bereik.

Met die verloop van die skooljaar het Leah se voog en onderwyser toenemend bekommerd geraak. Hoewel haar akademiese prestasie in vakke soos kuns sterk was, het haar probleme met kommunikasie, sosiale interaksie en die hantering van sensoriese oorlading al meer merkbaar geraak. Haar voog het gewonder waarom dit vir Leah so moeilik was om dinge te hanteer wat vir ander kinders van haar ouderdom blykbaar maklik was.

Ná verskeie vergaderings met haar onderwysers is Leah vir evaluering verwys. Gedurende hierdie proses het Leah en haar gesin uitgevind dat sy outismespektrumversteuring (OSV) het. Vir jare moes Leah probleme hanteer wat met sensoriese sensitiwiteit, kommunikasie en sosiale interaksie te make het sonder dat sy geweet het hoekom.

Met hierdie nuwe begrip kon Leah se onderwyser en voog saamwerk om 'n meer ondersteunende omgewing vir haar te skep. In die klas het haar onderwysers visuele skedules gebruik om haar te help om veranderinge in roetine te hanteer en 'n stil ruimte geskep waarheen sy kon gaan as sy oorweldig voel. Leah het ook ekstra tyd gekry om mondelinge instruksies te verwerk en is toegelaat om in kleiner groepe of op haar eie te werk wanneer nodig.

Begrip van haar outisme het nie net vir Leah gehelp nie, maar het ook die onderwysers in staat gestel om haar te ondersteun op 'n manier wat haar sterk punte benut. Mettertyd het Leah meer selfvertroue in die klas gekry. Sy het strategieë geleer om sensoriese uitdagings te hanteer en gemakliker in sosiale situasies begin voel. Met die regte steun kon Leah floreer, wat bewys dat 'n diagnose nie 'n hindernis vir sukses is nie, maar 'n sleutel tot die ontsluiting van die regte gereedskap om te groei.

Hierdie storie beklemtoon hoe belangrik dit is om die tekens van outisme en enige ander leerversteurings of gestremdhede vroeg te herken sodat die regte tussenkomstige leerders soos Leah kan help om uitdagings te oorkom en hulle volle potensiaal te bereik.

Pedagogiese benadering

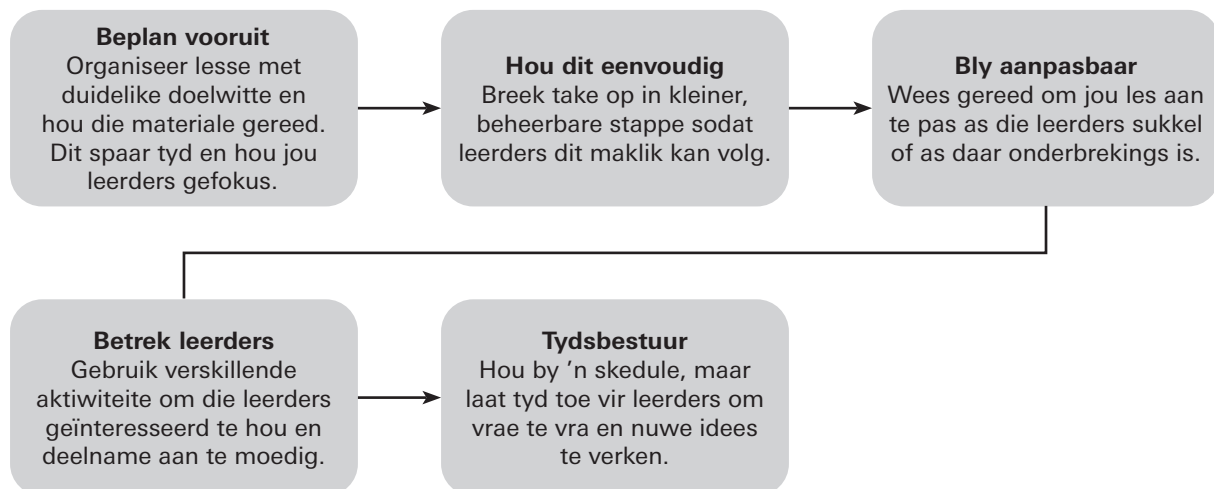
Variasieteorie is 'n pedagogiese benadering wat fokus op hoe leerders kritiese aspekte van 'n konsep opmerk en verstaan deur **variasies** te ervaar van wat onderrig word. Die kernidee is dat leerders 'n konsep beter verstaan wanneer hulle aan veelvuldige voorbeelde en nievoorbeelde blootgestel word wat die verskille en ooreenkomste in 'n spesifieke vak beklemtoon.

Die basiese idee van **variasieteorie** is dat leerders beter leer wanneer hulle verskillende ooreenkomste sien in wat onderrig word. Dit dui daarop dat leerders iets nie ten volle kan verstaan tensy hulle dit op verskillende maniere of in verskillende situasies sien nie. Deur te wys wat die konsep is en wat dit nie is nie, kan die leerders fokus op wat werklik saak maak.

Eenvoudig gestel, **om 'n konsep te bemeester moet leerders sien wat verander en wat dieselfde bly**. Dit help hulle om die belangrike dele van die idee raak te sien. As onderwysers kan ons help deur verskillende voorbeelde te gebruik wat hierdie verskille beklemtoon, wat dit vir leerders makliker maak om dit behoorlik te verstaan. Sleutelaspekte van variasieteorie in onderrig en leer sluit in:

1. **Fokus op kritieke eienskappe:** Die onderwyser identifiseer die noodsaaklike eienskappe van die konsep en bied variasies aan wat daardie eienskappe beklemtoon.
2. **Patrone van variasie:** Die onderwyser gebruik verskillende patrone om die leerders te help om te sien wat verander en wat konstant bly. Hierdie patrone sluit in:
  - **Kontras:** Gee teenoorgestelde voorbeelde om verskille te beklemtoon.
  - **Veralgemening:** Gee voorbeelde van variasies in die konsep om die breër toepassing te snap.
  - **Skeiding:** Behandel elke eienskap in isolasie om op die belangrikheid daarvan te fokus.
  - **Fusie:** Kombineer kritieke eienskappe om te kyk hoe dit in die konsep in wisselwerking tree.
3. **Onderskeiding:** Deur verskeie voorbeelde te ervaar, kan leerders onderskei watter aspekte belangrik is en 'n dieper begrip van die konsep ontwikkel.

Doeltreffende lesbestuur

Onderwyser se welstand

Talle professionele onderwysers ervaar baie stres in hulle loopbaan. Onderwys is 'n veeleisende loopbaan met talle hulpbronnuitdagings en kan ook gevaarlik wees in 'n land met hoë vlakke van misdaad en geweld. Om hierdie redes is dit noodsaaklik dat jy stelsels in plek moet hê om na jouself om te sien, af te skakel en jou ervarings en bekommernisse te verwerk.

Bewustheid en meditasie

Gebruik elke dag 'n paar minute om te ontspan deur aandagtig en bewus te wees. Asemhalingsoefeninge en kalmering van jou gedagtes kan help om stres te verminder. Gratis hulpbronne vir meditasie is aanlyn beskikbaar en jy kan dit tydens stil oomblikke in jou klaskamer doen.

Bou ondersteunende gemeenskappe

Sluit aan by of skep 'n groep met mede-onderwysers vir ondersteuning en leer. As jy jou ervarings met ander deel, kan dit jou help om die uitdagings van onderwys te hanteer en nuwe perspektiewe te vorm.

Gesonde leefstyl

Handhaaf 'n gebalanseerde dieet, bly fisies aktief en pas jou stem op. Eenvoudige daaglikse gewoontes soos om genoeg water te drink, voedsame maaltye te eet en gereeld te oefen, sal jou energievlakke hoog hou en jou gesondheid beskerm.

Geestes- en emosionele gesondheid

Dit kan emosioneel veeleisend wees om jong, kwesbare kinders te onderrig. Dit is belangrik om 'n veilige ruimte of uitlaatklep te hê waar jy oor jou verantwoordelikhede kan gesels en die geestelike las van jou rol kan verwerk.

Klaskamerbestuur

Dit kan uitdagend wees om groot klaskamers – wat in talle skole algemeen is – te bestuur. Die daarstelling van samewerkende klaskamerriglyne help om 'n eerbiedige, inklusiewe leergemeenskap te kweek. As jy leerders betrek om saam met jou gedrags- en leerdoelwitte te stel, bevorder dit eienaarskap van die reëls en verwagtinge. Doeltreffende klaskamerbestuurstrategieë sluit in:

- Stel van grense: Kommunikeer reëls en perke van die begin af en lê dit voortdurend vas.
- Roetine en struktuur: Handhaaf konsekwente roetines; dit help om groot klasse te bestuur.
- Portuurwerk: As jy leerders afpaar of groepeer, bevorder dit portuuronderrig, samewerking en gedeelde verantwoordelikheid.
- Visuele en oudiohulpmiddels: Gebruik visuele hulpmiddels (plakkate, handgebare) en oudioleidrade (musiek, handeklap) om instruksies vas te lê.
- Gedifferensieerde onderrig: Pas lesse aan om by die wisselende behoeftes van die leerders in die klas te pas.

Klasbestuur vir multigraadklasse

In multigraadklasse waar verskillende grade saam onderrig word, is dit noodsaaklik om elke leerder se vermoëns te verstaan. Begin lesse met aktiwiteite wat al die leerders betrek en wys take toe op grond van hulle individuele vaardigheidsvlakke. Gebruik paar- of groepwerk om die leerders te laat saamwerk, ongeag of hulle nou ooreenstemmende of verskillende vlakke van vermoëns het. Bied take stapsgewys aan om seker te maak dat leerders met verskillende vermoëns betekenisvol kan bydra.

Ondersteuning van verskillende leerstyle

In enige klaskamer, of daar nou 15, 20 of 40+ leerders is, sal daar 'n verskeidenheid leerstyle wees. Dit is die manier waarop leerders inligting absorbeer, verwerk, verstaan en onthou. Om 'n inklusiewe leeromgewing te skep, is dit noodsaaklik om elke leerder se leerstyl te identifiseer en te ondersteun, en jou onderrigmetodes aan te pas om in hulle behoeftes te voorsien.

Volgens die VOLK-stelsel word leerstyle in vier hoofkategorieë gegroep:

- Visuele/ruimtelike leer: Die algemeenste styl. Hierdie leerders is uitmuntend wanneer inligting visueel, byvoorbeeld deur diagramme, kaarte en waarneming, aangebied word.
- Ouditiewe leer: Hierdie leerders verwerk inligting die beste deur te hoor, te praat en te luister. Besprekings en mondelinge verduidelikings help hulle om nuwe konsepte te verstaan.
- Leer deur te lees en te skryf: Leerders in hierdie kategorie floreer deur te lees en te skryf. Hulle verwerk geskrewe inligting die beste en het sterk teoretiese vaardighede.
- Kinestetiese/tasbare leer: Hierdie leerders verkies om te leer deur te doen. Hulle verwerk inligting deur aanraking, beweging en praktiese ervarings en is uitstekend met praktiese take.

Onderwerp 1 Ek

Leerarea	Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand
Onderrigtyd	6 ure
Aanbevole hulpbronne	Prente, flitskaarte, DBO se Reënboogwerkboek 1, bl. 2–11
Leeruitkomst	Aan die einde van hierdie onderwerp behoort leerders die volgende te kan doen: <ul style="list-style-type: none"> • Self-identiteit identifiseer • Selfagting verbeter • Verskille respekteer
Vaardighede	<ul style="list-style-type: none"> • Vergelyk • Neem waar • Identifiseer
Kennis	Elkeen is uniek. Identifiseer en verken die verskille.
Waardes	Respek
Ingesteldheid	Verdraagsaamheid
Aanvangskennis	<ul style="list-style-type: none"> • Perseptuele vaardighede • Alledaagse kennis • Ooreenkomste en verskille
Kritiekedenkevrage	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe is ek dieselfde as my maats? • Hoe is ek anders as my maats?
Integrasie	Huistaal: Luister en praat: Voorbereide en onvoorbereide mondeling: Deel idees en ervarings, en toon begrip van konsepte; Wiskunde: Besigtig voorwerpe: Teken en interpreteer 3D-voorwerpe vanuit verskillende hoeke. Tel eenvoudige getalle tot by 10
Onderrigmetodologie	Bespreking, demonstrasie, instruksie, vrae, informele assessering
Assessering	Gebruik waarneming om individuele leerders tydens die aktiwiteite te assesser. Assessering moet informeel en deurlopend wees
Rubriek	Informele assessering bladsy 4, 6, 7 en 17

Kom ons begin

LB bladsy 3

Wanneer jy hierdie onderwerp bekendstel, beklemtoon die dinge wat ons anders maak. Dit kan ons glimlag, lengte, hare of die kleur van ons oë wees. Die doel van hierdie onderwerp is om leerders te leer om verskille te aanvaar en te verstaan dat dit in die haak is om anders te wees. Vra die leerders om in die klas rond te kyk om te sien of almal ewe lank is. Vra hulle of almal se hare dieselfde lengte en kleur is. Vra almal om te glimlag. Kyk rond in die klas om te sien of almal se glimlagte dieselfde lyk. Vra hulle wat hulle oplet.

Wees asseblief sensitief vir die feit dat 'n leerder 'n liggaamlike abnormaliteit kan hê. Wees asseblief bewus daarvan dat leerders negatief op mekaar se verskille kan reageer.

Vra ongeveer vyf leerders om te antwoord, afhangende van die klasgrootte. Maak seker jy kies leerders uit verskillende rasse-groepe. Die leerders behoort te sien dat almal anders lyk. Sê vir hulle dat daardie verskil beteken dat ons almal anders en **uniek** is.

- Prente kan ook gebruik word. Wys prente van leerders wat verskillend lyk en vra die leerders om die verskille te identifiseer.
- Kyk na die prent onder Onderwerp 1 Ek in die Leerderboek.
- Vra aansporende vrae soos: Wat sien julle? Hoeveel kinders is daar?
- Vra die leerders om na hulleself te wys.
- Vra die leerders om na hulle maat te wys.
- Vra die leerders om na 'n ander klasmaat te wys.
- Dit help om te beklemtoon dat die leerders in die prent na hulleself wys
- Vra die leerders wat hulle doen en of hulle elke kind kan beskryf.
- Vra verskeie leerders om te antwoord.
- Verduidelik dat hulle almal anders lyk omdat hulle uniek is.
- Plak die nuwe woord in groot vetdrukletters teen die muur.

Voorgestelde antwoorde

1. Daar is vyf kinders in die prent.
2. Die kinders wys na hulleself.
3. Nee, hulle lyk almal anders.

Aktiwiteit 1 (Leerderboek bladsy 1)

Werk in pare.

Aktiwiteitleiding

- Die leerders sit in pare by hulle tafels of op die mat.
- Verduidelik dat jy die vrae gaan lees.
- Die leerders moet dink oor wat hulle sien, oor wat die antwoord is en dan beurte maak om te antwoord.
- Beweeg rond om na die leerders se besprekings te luister.
- Lees die vrae hardop.
- Gee die leerders tyd om te dink (ongeveer 1 minuut).
- Die leerders maak beurte om te antwoord.
- Kry terugvoering van verskeie pare.
- Wys daarop dat een seun 'n bril dra en dat een meisie 'n gehoorstuk dra.
- Vra die leerders: Waarom dink julle het hulle dit nodig? Verduidelik waarom dit nodig is:
  - 'n Bril word gebruik as iemand nie goed kan sien nie.
  - 'n Gehoorstuk word gebruik wanneer iemand nie goed kan hoor nie.

Voorgestelde antwoorde

1. Vier kinders het donker hare.
2. Twee kinders dra wit hemde.
3. Die seun met die bril dra 'n wit-en-swart gestreepte hemp.
4. Die seun met die blonde hare se tand het uitgeval.

Inklusiwiteit en diversiteit

Inklusiwiteit

Aktiwiteite maak voorsiening vir verskillende leervermoëns en skep 'n gevoel van samehörigheid deur groepwerk en samewerking.

Diversiteit

Behandel diversiteit aan die hand van gepaste kunswerke in die Leerderboek en deur aktiwiteite wat sensitiwiteit aanmoedig en leerders aanspoor om hulle kultuur met die klas te deel.

Hulpbronne

Tydskrif- of koerantprente van kinders of mense om te wys dat ons almal verskillend/uniek lyk; flitskaarte met toepaslike woorde oor die onderwerp: 'n bril, 'n gehoorstuk, uniek en verskillend.

**Rubriek om aktiwiteit te assessee: Assessee leerders wat in pare
werk informeel**

Die leerder kan:	✓	×
kinders met donker hare identifiseer		
tel hoeveel kinders wit hemde dra		
identifiseer watter kind se tand uitgeval het.		

Liggaamlike Opvoeding

Werk in groepe.

Aktiwiteitleiding

- Verdeel die klas in vier groepe.
- Wees sensitief vir leerders wat liggaamlike abnormaliteite/hindernisse kan hê.
- Die aktiwiteit kan binne of buite voltooi word, afhangende van die spasio.
- Gebruik 'n fluitjie of soortgelyke toestel om die leerders te laat weet wanneer om te begin en op te hou.
- Doen opwarmings- en afkoelofeninge met die leerders.

Aktiwiteit

Die leerders loop, spring en hardloop vorentoe en agteruit.

Spring

Hardloop

- Verduidelik die aktiwiteit vir die leerders en gee voorbeelde.
- Gebruik 'n paar leerders om te demonstreeer (uiteenlopende leerders).
- Stel verwagtinge: Een blaas op die fluitjie beteken byvoorbeeld begin, twee beteken hou op.
- Oefen met al die leerders: loop vorentoe en agteruit, spring en hardloop.
- Laat al die groepe oefen.
- Terwyl hulle oefen, kan jy elke groep besoek om te sien watter leerders sukkel. Gebruik 'n kontrolelys om data te versamel.

Voorbeeld van kontrolelys

Leerder se naam	Spring	Vorentoe	Agteruit	Hardloop
Piet Smit	✓	×	✓	✓

Meer oor my

Aktiwiteit 2 (Leerderboek bladsy 2)

Werk in groepe.

Aktiwiteitleiding

- Die leerders sit op die mat.
- Wys vir die leerders die prent op bladsy 2.
- Vra hulle wat hulle sien.
- Bespreek die besonderhede wat in die prent voorkom.
- Wys op besonderhede soos haarkleur, oogkleur, waar die meisie sit, waarom daar 'n 9 op die ballon is. Beskryf die meisie se huis en vra die leerders uit oor die huisnommer. Lees die teks langs die prent.

Voorgestelde antwoorde

1. Lina het donker hare en bruin oë. Sy dra 'n geel hemp en 'n blou broek.
2. Lina is 9 jaar oud. Sy hou 'n ballon met die syfer 9 daarop vas.
3. Lina woon in Hoofstraat 10, Kaapstad.

Inklusiwiteit en diversiteit

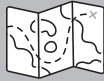
Wees sensitief vir leerders wat moontlik sukkel om Lina se ouderdom en adres te bepaal. Die leerders kan mekaar in hulle uiteenlopende groepe help. Moedig verdraagsaamheid, sensitiwiteit en deernis hiermee aan.

Hulpbronne

DBO se Reënboogwerkboek 1 bl. 2; flitskaarte met woorde wat by die onderwerp pas.

Rubriek om aktiwiteit te assesser: **Assesseer leerder se groepwerk informeel**

Die leerder kan:	✓	✗
Lina beskryf		
Lina se ouderdom gee		
Lina se adres gee		

Tyd om te ontdek

LB bladsy 2

Materiale: koki's of potlode, kryte, templaatwerkkaart vir skryf.

Die leerders gaan sit weer by hulle tafels en neem 'n paar minute om rustig te raak. Gee vir die leerders 'n bladsy met 'n skryfraamwerk en spasie vir hulle tekeninge.

Templaat sluit in:

Jou naam: _____

Jou ouderdom: _____

Jou adres: _____

Jou ouers se telefoonnommers _____ (Verduidelik dat dit die persoon is by wie hulle woon: ouer, grootouer, tannie, oom, of ander mense)

Voordat die leerders begin, moet hulle eers dink oor hoe hulle lyk.

- Hulle moet aan hulle haarkleur en oogkleur dink.
- Hulle moet hulleself op 'n kreatiewe manier voorstel.
- Moedig die leerders aan om verskillende kleure te gebruik en pret te hê.
- Gebruik Lina se adres om vir leerders te verduidelik wat 'n adres is. Gee vir hulle bykomende voorbeelde en vra hulle om hulle eie adresse op te sê.

Verduidelik die aktiwiteit: Teken 'n prent van jouself en vul die besonderhede in.

Verduidelik wat hulle moet invul. Die leerders wat nie al die inligting ken nie, vul slegs hulle naam, van en ouderdom (in syfers) in.

Rubriek om aktiwiteit te assesseer: **Assesseer leerders wat op hulle eie werk informeel.**

Die leerder kan:	✓	×
'n gesig teken		
die (naaste) regte haarkleur aanbring		
die (naaste) regte oogkleur aanbring		
sy/haar naam skryf		
sy/haar ouderdom skryf		
hulle adres sê		

Skeppende Kunste

Werk op jou eie.

Aktiwiteitleiding

- Verduidelik dat die leerders hulle eie gesigte in een van die vorige aktiwiteite geteken het.
- Plak 'n prent van 'n paar kinders se gesigte teen die bord. Laat die gesigte minstens drie rase verteenwoordig.
- Vra die leerders om hulle wysvinger in die lug te hou. Wys hulle watter een hulle wysvinger is.
- Wys hulle hoe jy jou gesig omlin deur met jou vinger 'n buitelyn om jou gesig te trek.
- Vra hulle of hulle gesien het wat jy gedoen het.
- Vra hulle om dieselfde te doen. Vra hulle om na hulle oë, neus, mond, al hulle gelaatstrekke te wys.
- Kry terugvoering van die leerders wanneer hulle jou vrae beantwoord en vra hulle om ook na die gelaatstrekke op die prente teen die bord te wys.
- Verduidelik dat hulle nou 'n prent van hulle eie gesigte gaan verf en dat hulle al die gelaatstrekke moet insluit wat hulle uitgewys het.
- Hulpbronne en voorbereiding: Sit voorafgemengde verf, papier, verfkwaste en water op die leerders se tafels neer. (As dit nie moontlik is nie, kan die leerders teken in plaas van verf.)

Aktiwiteit

Die leerders verf 'n gesig.

Voorbeeld van kontrolelys

Die leerder kan:	✓	×
hulle gesig verf		
al die gesigstrekke insluit		
die (naaste) regte haarkleur aandui		

Ek is uniek

LB bladsy 3

- Die leerders kyk na die prente op bladsy 3 in die Leerderboek.
- Vra die leerders wat hulle sien: Wat sien hulle by die kinders in die prente?
- Vra die leerders of hulle al ooit gehoor het dat iemand die woord “uniek” of “spesiaal” gebruik het en wat hulle dink dit beteken.
- Jy sal hulle begrip van spesiaal of uniek op grond van hulle verskillende antwoorde kan bepaal.

Aktiwiteit 3 (Leerderboek bladsy 3)

Werk op jou eie.

Aktiwiteitleiding

- Stel die konsep van “uniek” wees bekend. Kyk na die prente op bladsy 3 in die Leerderboek. Bespreek wat dit beteken om enig in jou soort te wees.
- Verduidelik aan die leerders dat mense spesiaal is omdat hulle verskillend is, en dat dít hulle uniek maak.
- Vra die leerders wat ‘n persoon uniek maak.
- Dinge wat mense anders maak:
  - Haarkleur
  - Oogkleur (Wys aan hulle woorde soos blou, bruin, swart, blond en ander kleure. Hulle sal hierdie woorde nodig hê om hulle eie haar- en oogkleur te beskryf.)
  - Glimlag
  - Persoonlikheid (die manier waarop iemand optree en dink maak hulle uniek en anders as ander mense)
  - Talente (dinge waarmee ons goed is): Vra hulle waarmee hulle goed is.
  - Ons maats en gesin. (Bring ‘n prent van ‘n gesin teen die bord aan en praat oor hoe verskillend elkeen in die prent lyk omdat hulle elkeen uniek is.)
  - Verduidelik aan leerders dat ‘n mens se voorkoms nie die enigste ding is wat jou uniek en spesiaal maak nie.
  - Dit kan ook die dinge wees waarin ons talentvol is of dinge wat ons goed kan doen.

Voorgestelde antwoorde

1. Die leerders sê vir hulleself: Ek is uniek.
2. Die leerders voltooi die sinne deur die regte woorde in te vul. Die antwoorde sal verskil. Beweeg rond en help die leerders met woorde waar nodig.

Inklusiwiteit en diversiteit

Inklusiwiteit

Wees bewus van leerders wat moontlik sensitief kan wees oor hulle andersheid. Op hierdie ouderdom het die leerders 'n beperkte begrip van dit waarmee hulle goed is.

Diversiteit

Begryp dat leerders uit verskillende huise kom en dit is dalk nie tuis verken nie; wanneer jy dus hierdie onderwerp bekendstel, sal dit verg dat jy ook sal bevestig hoe spesiaal en uniek die leerder(s) is. Moedig verdraagsaamheid, sensitiwiteit en empatie hiermee aan.

Hulpbronne

Prente van kinders of mense om te wys dat ons almal verskillend lyk; DBO se Reënboogwerkboek 1 bl. 6; flitskaarte met woorde van toepassing op die onderwerp.

Nuwe woorde/woordeskat moet sigbaar wees vir die leerders.

Wys vir hulle voorbeelde/prente waar van toepassing.

- **uniek:** daar is net een soos jy

Dinge wat ek kan doen

LB bladsy 4

- Hierdie taak se doel is om die leerders aan te moedig om hulle vermoëns te identifiseer.
- Vra leerders wat hulle kan doen.
- Vra uiteenlopende leerders om te antwoord.
- Die leerders kyk na die prente op bladsy 4 in die Leerderboek.
- Bespreek wat hulle sien.
- Lees die byskrifte en vra die leerders of hulle kan tel, dieregeluide kan identifiseer en vorms en kleure kan benoem. Ná elke vraag kan hulle vir hulle maat (leerder langs hulle) die antwoord sê. Noem byvoorbeeld vir jou maat een dieregeluid wat jy ken en watter dier daardie geluid maak.

Aktiwiteit 4 (Leerderboek bladsy 4)

Werk in pare.

Aktiwiteitleiding

- Stel die onderwerp bekend deur die prente op bladsy 4 in die Leerderboek te bespreek en te ontleed. Vra die leerders om hulle talente en vermoëns met die klas te deel.
- Bespreek elke prent in detail, en vra die leerders om voorbeelde te noem van hoe om te tel en die vorms en kleure te benoem. Kan hulle dieregeluide identifiseer?
- Vra uiteenlopende leerders om te antwoord.

Voorgestelde antwoorde

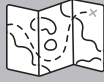
- Terwyl leerders vir mekaar die antwoorde gee, kan jy in die klas rondbeweë en luister na wat hulle sê.
1. Die leerders beantwoord die eerste vraag mondelings deur die vorm te benoem en dit vir hulle maat te vertel.
  2. Gee vir die leerders papier om hulle vorms te teken en dit reg in te kleur.
  3. Die leerders tel van een tot tien.

Inklusiwiteit en diversiteit

Maak die leerders daarvan bewus dat kinders teen verskillende tempo's werk en take met verskillende vermoëns uitvoer. Verwys na die feit dat ons almal uniek is. Help die leerders wat sukkel om 'n driehoek te teken en die wat sukkel om van een tot tien te tel. Moedig verdraagsaamheid, sensitiwiteit en deernis hiermee aan.

Hulpbronne

Prente van kinders wat verskillende dinge doen; oudiosnitte van dieregeluide; vorms en koki's en kryte of potlode; papier om vorms te teken; DBO se Reënboogwerkboek 1 bl. 4; flitskaarte met woorde van toepassing op die onderwerp.

**Tyd om
te ontdek**

LB bladsy 4

- Die leerders noem enige drie dinge wat hulle kan doen en deel hulle terugvoering met die klas.
- Indien nodig, lei die leerders deur drie dinge te noem wat jy kan doen.
- Wys verder vir die leerders die prente hier onder en vra hulle of hulle dit kan doen.

Klere opvou

Sokker speel

Die huis
skoonmaak

Huiswerk doen

Liggaamlike Opvoeding

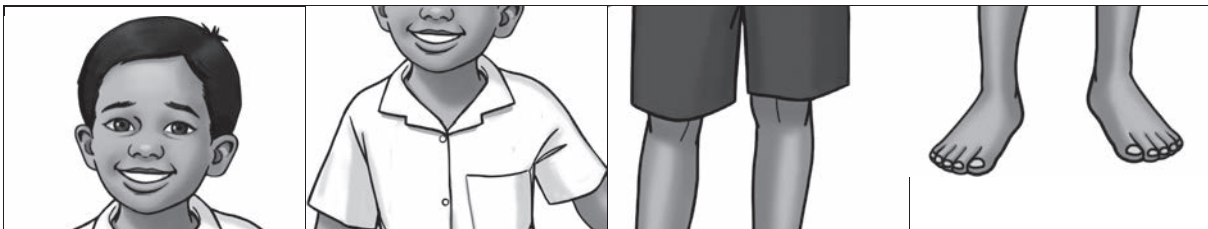
Werk op jou eie.

Aktiwiteitleiding

- Die aktiwiteit kan voltooi word met die leerders wat by hulle tafels, op die mat of buite staan.
- Doen opwarmings- en afkoeloefeninge met die leerders.
- Nadat die leerders opgewarm het, wys hulle na hulle kop, skouers, knieë, tone, gesig, mond, neus, oë en ore.
- Speel 'n kort uittreksel uit die liedjie “Kop, skouers, knieë en tone” en vra die leerders of hulle die liedjie ken. Kry terugvoering van 'n paar leerders oor waar hulle die liedjie die eerste keer gehoor het.
- Die leerders kyk na 'n video van kinders wat die liedjie “Kop, skouers, knieë en tone” uitvoer.
- Verduidelik die aktiwiteit vir die leerders nadat hulle na die video gekyk het.
- Laat 'n uiteenlopende groep leerders dit vir die klas demonstreer.

Aktiwiteit

Die leerders sal van die verskillende liggaamsdele leer deur die liedjie “Kop, skouers, knieë en tone” te sing terwyl hulle die aksies uitvoer.

Voorbeeld van kontrolelys

Leerder se naam	Kop	Skouers	Knieë	Tone
Piet Smit	✓	×	✓	✓

Hoe is ek dieselfde as my maats?

LB bladsy 5

- Stal 'n prent op die bord uit en vra hulle of hulle enigiets oplet wat dieselfde is van die mense/kinders in die prent.
- Bespreek dinge wat dieselfde is.
- Vra hulle of daar enigiets is wat dieselfde aan enige van die leerders in die klas is (wees sensitief wanneer jy leerders kies na wie hulle moet kyk). Noem dat hulle almal min of meer dieselfde ouderdom is, maar wees sensitief teenoor leerders wat die graad herhaal. Verwys weer na hoe ons almal uniek is en dinge teen verskillende tempo's doen en verskillende vermoëns het.

Aktiwiteit 5 (Leerderboek bladsy 5)

Werk in pare.

Aktiwiteitleiding

- Die leerders kyk na die voorbeelde op bladsy 5 oor watter dinge dieselfde tussen twee maats kan wees. Gee die leerders tyd om te dink oor wat hulle sien.
- Die leerders kan tot die bespreking bydra, maar vra hulle om na die voorbeelde te luister voordat hulle in hulle pare daaroor praat.
- Lees die vrae een vir een.
- Die leerders maak beurte in hulle pare om te antwoord. Albei leerders kan 'n paar vrae beantwoord.
- Gee die leerders tyd om die vrae te beantwoord.
- Beweeg rond terwyl die leerders in pare werk en kies leerders om terugvoering met die klas te deel (uiteenlopende leerders gee terugvoering).

Voorgestelde antwoorde

1–4. Leerders gee hulle eie antwoorde op elke vraag. Wanneer hulle klaar is met die aktiwiteit, kan jy die leerders vir terugvoering oor die antwoorde vra.

Inklusiwiteit en diversiteit

Beweeg rond in die klas en help die leerders waar dit nodig is. Moedig die leerders aan om hulle ooreenkomste en verskille met die klas te deel sodat hulle meer van mekaar weet.

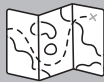
Hulpbronne

Prente van kinders of mense om te wys dat ons soortgelyke elemente/gelaatstrekke kan hê; DBO-werkboek 1 bl. 4; flitskaarte met woorde van toepassing op die onderwerp.

Hoe is ek anders as my maats?

LB bladsy 6

- Verwys na die vorige les waartydens die leerders na dinge gekyk het wat dieselfde is van mense en verduidelik dat hulle nou na verskille gaan kyk.
- Wys vir die leerders prente van kinders of mense en fokus op hulle verskille.
- Prente moet verskillende ras- en gendergroepe insluit.
- Bespreek die liggaamlike verskille.
- Bespreek die feit dat, hoewel mense/kinders liggaamlik anders lyk, hulle steeds dieselfde stokperdjies en belangstellings, ensovoorts het.

Tyd om te ontdek

LB bladsy 6

- Die leerders kyk na die prent op bladsy 6 in die Leerderboek asook na bladsy 8 en 9 in die DBO se Reënboogwerkboek 1.
- Vra die leerders wat hulle sien. Gee die leerders tyd om daarvoor te dink.
- Bespreek die vrae. Lees elke vraag hardop en laat die leerders dit met hulle maat bespreek.
- Vra hulle wat die verskille tussen hulle en hulle maat is.
- Kry terugvoering van verskeie groepe oor die drie vrae.
- Beweeg rond terwyl die leerders dit met mekaar bespreek.

Voorgestelde antwoorde

1. In prent 1 is die twee maats besig om te eet.
2. In prent 2 is twee meisies besig om verskillende soorte kos te dra, en hulle het verskillende maar soortgelyke klere aan.
3. Nee, een kind hou van lees terwyl die ander een sokker speel.

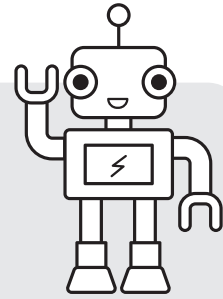
Nuwe woorde/woordeskat moet sigbaar wees vir die leerders.

Wys vir hulle voorbeelde/prente waar van toepassing.

- **verskil:** as iets nie dieselfde is nie
- **adres:** waar jy bly

Speletjies

Kodering-en-Robotika-speletjie

In Kodering en Robotika moet die leerders leer om 'n reeks instruksies te volg. Hierdie aktiwiteit help die leerders om die gegewe instruksies te volg. Verduidelik aan die leerders wat "vorentoe", "agteruit", "links" en "regs" beteken, en demonstreer die aksies vir hulle.

Die leerders werk in pare en doen die volgende:

- Draai na jou maat en voer die aksies saam uit.
- Staan mooi regop soos 'n robot.
- Lig jou arms bo jou kop.
- Laat sak jou arms tot op skouerhoogte.
- Laat sak jou arms terug na jou sye.
- Gee een tree vorentoe.
- Gee een tree agteruit.
- Gee een tree links.
- Gee een tree regs.
- Skud jou hele lyf asof jy van jellie gemaak is.

Wat het ons geleer?

Leerderboek bladsy 7

- Dit is 'n informele assessering wat aan die einde van die onderwerp voltooi word.
- Indien 'n leerder nie die antwoorde kan neerskryf nie, gee hulle 'n kans om dit mondelings te beantwoord.
- Indien 'n leerder party vrae nie kan beantwoord nie, gee vir hulle leiding en/of die regte inligting, byvoorbeeld hulle ouderdom, geboortedatum (dag en maand).
- Hulpbronne: Gee vir die leerders 'n templaet wat voltooi moet word. Die leerders sal kryte/koki's of potlode nodig hê om hulle tekeninge te voltooi.

Voorgestelde antwoorde

1. Die leerders skryf hulle naam en van.
2. Die leerders gee hulle ouderdom in syfers.
3. Die leerders skryf die datum van hulle verjaardag neer. (Die jaartal is nie nodig nie.)
4. Die leerders skryf hulle adres neer: straat en huisnommer.
(Voorstad is nie nodig nie. Indien 'n leerder in 'n woonstelblok woon, vra die woonstelnommer en straatnaam.)
5. Die leerder se eie antwoord. Hulle kan enigiets noem wat hulle geniet om te doen.
6. Die leerders teken 'n prent van hulleself en hulle maat.

Rubriek om aktiwiteit te assesseer: **Assessee leerders wat op hulle eie werk informeel**

Die leerder kan:	✓	×
twee verskillende gesigte teken		
haarkleur insluit		
oogkleur insluit		
sy/haar ouderdom in syfers skryf		
sy/haar adres skryf of sê.		

Werkkaart 1: Ek

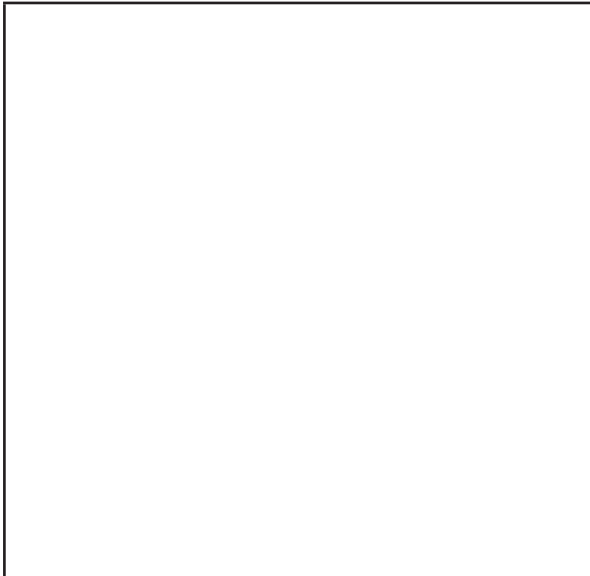
Naam en van:

Graad:

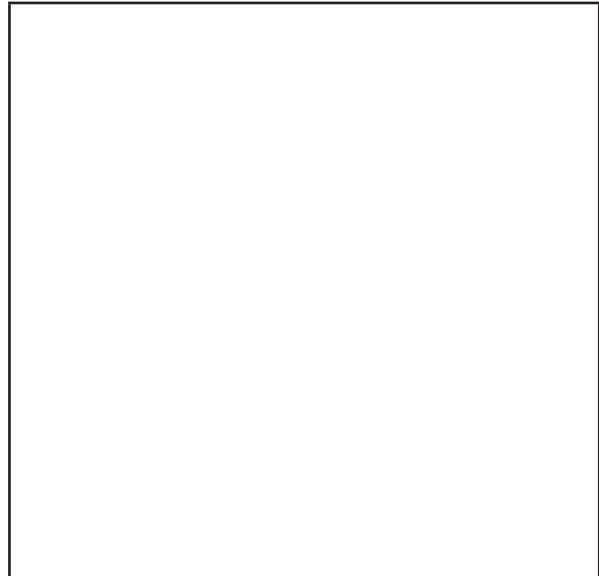
Datum:

Teken 'n prent in elke blok.

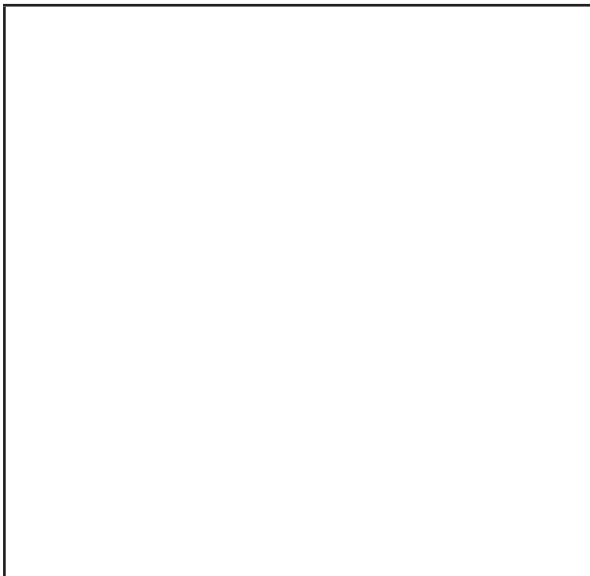
Die beste dier

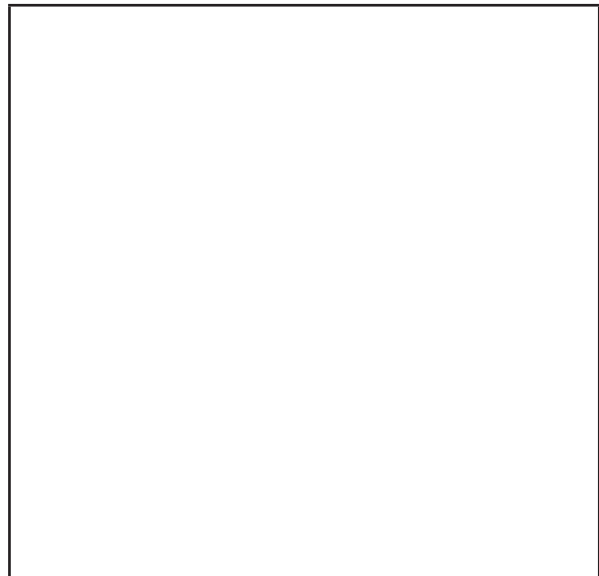
Die lekkerste vrug

My beste speelding

Die lekkerste sport

Onderwerp 2 By die skool

Leerarea	Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand
Onderrigtyd	4 ure
Aanbevole hulpbronne	Tydskrifte skêr; gom; pen/potlode; DBO se Reënboogwerkboek 1 bl. 12–19; flitskaarte, woorde vir 'n woordmuur
Leeruitkomst	<p>Aan die einde van hierdie onderwerp behoort leerders die volgende te kan doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die skool se naam te noem • Hulle onderwyser se naam te noem • Die skoolhoof se naam te noem • Te weet waar die belangrike plekke by die skool is • Hierdie areas op 'n prentekaart te identifiseer • Hulleself in hulle skooldrag te teken • Hulle daaglikse roetine by die skool te beskryf
Vaardighede	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiseer • Respek • Verdraagsaamheid • Gehoorsaam skool- en klasreëls
Kennis	<ul style="list-style-type: none"> • Naam van die skool, skoolhoof en onderwyser • Ken die daaglikse roetine by die skool • Reëls en gedrag
Waardes	<ul style="list-style-type: none"> • Neem waar en identifiseer • Respekteer portuurgroep en onderwysers • Kommunikeer met portuurgroep en onderwysers • Stel vrae en bied oplossings • Respek • Verdraagsaamheid • Begrip
Ingesteldheid	'n Positiewe ingesteldheid teenoor die klaskamer/skoolomgewing
Aanvangskennis	Aangesien hulle in die kleuterskool was, behoort die leerders te verstaan dat daar reëls en prosedures by die skool is. Die leerders moet weet dat sekere gedrag by die skool van hulle verwag word.

Kritiekedenkevræ	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is jou skool se naam? • In watter graad is jy? • Wie sit langs jou in die klas? • Waar sal jy die kantoor kry kry? • Is die hoof se kantoor naby die skoolkantoor? • Moet jy ver na die speelgrond toe stap?
Integrasie	Huistaal: Luister en praat: Voorbereide en onvoorbereide mondeling: Deel idees en ervarings, en toon begrip van konsepte; Wiskunde: Tel; Kodering en Robotika: tel, roetine – hoe dinge in die regte volgorde gestruktureer is.
Onderrigmetodologie	Bespreking, demonstrasie, instruksie, vrae, informele assessering
Assessering	Gebruik waarneming om individuele leerders tydens die aktiwiteite te assesser. Assessering moet informeel en deurlopend wees.
Rubriek	Informele assessering bladsy 22 en 30

Kom ons begin

LB bladsy 8

Verduidelik aan die leerders dat hulle oor hulle skool, hulle daaglikse roetines en waar om sekere plekke by die skool te kry, gaan leer.

- Vra die leerders wat hulle sien as hulle by die skoolhek instap.
- Vra hulle wat hulle doen as hulle by die skool aankom.
- Vra uiteenlopende leerders om die verskillende vrae te beantwoord.
- Vra die leerders dan om na die prent op bladsy 8 van die Leerderboek te kyk.
- Vra hulle om na alles te kyk wat in die prent gebeur.
- Wees bewus daarvan dat die skool in die prent moontlik nie soos die leerders se skool lyk nie.
- Wees sensitief vir die leerders se konteks.

Lees elke vraag hardop en vra uiteenlopende leerders om te antwoord.

1. Wat kan jy aan die voorkant van die skoolgebou sien? (Antwoorde sal verskil.)
  - Die skool se naam – Die Skool
  - Kinders kom by die skool aan
  - Party kinders wag vir hulle maats
  - Kinders in skoolklere/skooldrag (skooldrag: 'n nuwe woord wat vir die leerders sigbaar moet wees)
2. Wat doen die leerders elke oggend wanneer hulle by die skool aankom? (Antwoorde sal verskil.)
  - Dit sal by elke skool anders lyk, afhangende van die skoolprosedures. Byvoorbeeld, die leerders gaan klaskamer toe, pak hulle tasse uit, lees boeke, speel op die speelterrein, ensovoorts.
  - As die leerders nie die skoolprosedures noem nie, kan jy aansporende vrae vra soos: Wat het ons vanoggend gedoen?
  - Vra die leerders wat gebeur wanneer die klok lui.
3. Hoe laat gaan jy skool toe? (Antwoorde sal verskil.)
  - Die skool begin soggens vroeg.
  - Party kinders arriveer baie vroeg omdat hulle ouers hulle op pad werk toe aflaai. Ander kinders kan om verskeie redes dalk laat wees vir skool (openbare vervoer, die verkeer, probleme by die huis).
  - Vra of enigiemand weet hoe laat hulle by die skool afgelaai word.

Aktiwiteit 1 (Leerderboek bladsy 9)

Werk op jou eie.

Aktiwiteitleiding

- Vra die leerders om op te staan en in die klas rond te kyk.
- Wat dra almal? Moedig die gebruik van die woord "skooldrag" aan.
- Bespreek die kleur van die skooldrag.
- Verduidelik dat hulle op hulle eie gaan werk.
- Hulle moet hulleself in hulle skooldrag teken.
- Hulle moet hulle skool se naam onderaan die prent skryf.
- Vertoon die skool se naam in groot swart letters op die bord.

Voorgestelde antwoorde

1. Antwoorde sal verskil. Die kleur moet so na as moontlik aan die van die skooldrag wees.
2. Hulle skool se naam

Inklusiwiteit en diversiteit

Inklusiwiteit

Beweeg rond en maak seker dat al die leerders praat oor wat vir hulle lekker is van skoolgaan. Help die leerders wat meer leiding nodig het.

Wees sensitief vir leerders wat dalk moeilik sien of kleurblind is.

Diversiteit

Party skole het nie skooldrag nie en daardie leerders moet hulleself teken in die klere wat hulle normaalweg skool toe dra.

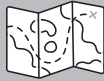
Wees bewus van die leerders wat dalk nie die volledige skooldrag het nie.

Hulpbronne

Plakkate en prente; kryte/koki's of potlode; flitskaarte met woorde van toepassing op die onderwerp

Rubriek om aktiwiteit te assesser: Assessee leerders wat op hulle eie werk informeel

Die leerder kan:	✓	✗
hulleself in hulle skooldrag/klere waarin hulle skool toe gaan, teken		
hulle skool se naam skryf.		

Tyd om te ontdek

LB bladsy 9

Wat is vir jou lekker van jou skool?

- Die leerders sê wat vir hulle lekker is van skoolgaan.
- Gee die leerders tyd om te dink en vra dan uiteenlopende leerders om te antwoord.
- Spoor die leerders aan wat teësinnig is om te antwoord; hulle kan vir hulle maat langs hulle vertel.

Nuwe woorde/woordeskat moet sigbaar wees vir die leerders.

Wys vir hulle voorbeelde/prente waar van toepassing.

- **skool:** plek waar mens leer
- **leerder:** 'n kind wat skool toe gaan
- **skooldrag:** spesiale klere wat ons by die skool dra

Uitvoerende Kunste

Werk in groepe.

Aktiwiteitleiding

- Die leerders sal die aktiwiteit as 'n groep voltooi.
- Wees sensitief vir leerders wat dalk fisieke abnormaliteite/hindernisse/bepaalde beweging het.
- Die aktiwiteit kan binne of buite voltooi word, afhangende van die spasie.
- Doen opwarmings- en afkoel oefeninge met die leerders.

Aktiwiteit

Die leerders sal verskeie liggaamsdele opwarm.

- Verduidelik die aktiwiteit aan die leerders en wys hulle hoe om dit te doen. Gebruik 'n paar leerders om te demonstree (uiteenlopende leerders).
- Stel verwagtinge: Een blaas op die fluitjie beteken byvoorbeeld begin, twee beteken hou op.
- Al die leerders moet genoeg spasie om hulle hê en minstens 'n armlengte van die volgende leerder af staan.
- Die leerders wys na hulle liggaamsdele: knieë, skouers, gewrigte, arms, bene, borskas, mond en neus.
- Vra die leerders om diep in en uit te asem; in deur die neus en uit deur die mond. Hulle moet voel hoe hulle borskas lig. Hulle skouers is nie veronderstel om te beweeg nie.
- Die leerders buig hulle knieë en staan dan regop. Herhaal 'n paar keer. Die leerders maak sirkelbewegings met hulle gewrigte, swaai hulle arms vorentoe en agtertoe, swaai linker- en regterarms. Let op wie tussen links en regs kan onderskei, wie sukkel om instruksies te volg en wie met koördinasie sukkel.
- Die leerders gaan sit en staan weer op.
- Sodra die leerders al die bewegings kan doen, kan jy hulle 'n paar keer diep laat in- en uitasem.
- Speel “Simon sê” en herhaal al die aksies/bewegings.
- Laat die leerders afkoel wanneer die aktiwiteit voltooi is.

Mense by die skool

Aktiwiteit 2 (Leerderboek bladsy 10)

Werk in groepe.

Aktiwiteitleiding

- Wanneer jy hierdie onderwerp aanbied, gebruik 'n steierbenadering (waar jy leerlinge ondersteun en die ondersteuning geleidelik verminder sodat hulle mettertyd onafhanklik kan leer) aangesien die leerders nuwe woorde sal leer wat hulle vir die volgende graad moet onthou.
- Bespreek met die leerders wat hulle op bladsy 10 sien.
- Vra hulle wat hulle dink in die prent gebeur.
- Daar is 'n identiese tweeling wat vir hulle eerste skooldag by die laerskool aanmeld. Wie skud hulle pa se hand?
- Lees die byskrif vir die klas.
- Verduidelik dat hulle die vrae in groepe gaan beantwoord.
- Lees die vrae een vir een hardop. Gee die leerders tyd om dit te bespreek. Beweeg rond terwyl die leerders die antwoorde bespreek.
- Kry terugvoering van uiteenlopende leerders.
- Moedig die leerders aan wat nie deelneem nie.

Voorgestelde antwoorde

1. Meneer Adams is die skoolhoof.
2. Juffrou Nel is hulle onderwyseres/juffrou.
3. 'n Skoolhoof sien om na die skool en maak seker dat die skool behoorlik bestuur word.

Inklusiwiteit en diversiteit

Inklusiwiteit

Maak seker dat al die leerders die geleentheid kry om aan die bespreking deel te neem, veral die leerders wat skaam is of tyd neem om hulleself uit te druk.

Diversiteit

Onthou dat daar uiteenlopende leerders in die klas sal wees. Aanvaar die verskille tussen die kinders deur daardie verskille te erken, te respekteer en te verdra.

Gebruik die internet en/of tydskrifte om prente van diversiteit binne 'n klaskamer te vind.

Hulpbronne

DBO se Reënboogwerkboek 1 bl. 12; vra jou skoolhoof om die kinders te besoek en te verduidelik wat hulle gedurende hulle dag doen; flietskaarte met woorde van toepassing op die onderwerp.

Opsioneel: Werkkaart aan die einde van die onderwerp.

Tyd om te ontdek

LB bladsy 10

Vra die leerders:

- Wat is die naam van die skoolhoof in die prent op bladsy 10 van die Leerderboek?
- As hulle die skoolhoof se naam ken, vra dan:
- Wat is julle skoolhoof en onderwyser se name?
- Vra uiteenlopende leerders om te antwoord.

Nuwe woorde/woordeskat moet sigbaar wees vir die leerders.

Wys vir hulle voorbeelde/prente waar van toepassing.

- **hoof:** die persoon wat kyk dat almal die reëls volg
- **juffrou of meneer:** iemand wat jou help om te leer

Plekke by die skool

LB bladsy 11

Aktiwiteitleiding

Sê vir die leerders om na die prente op bladsy 11 in die Leerderboek te kyk.

- Verduidelik kortliks wat 'n kaart is en waarvoor dit gebruik word. Sê vir die leerders dat 'n kaart 'n gebied voorstel en gewoonlik nie volgens skaal geteken is nie. 'n Kaart is belangrik omdat mense dit kan gebruik om plekke te vind.
- Wys vir die leerders Google Earth (indien moontlik) en soek na plekke sodat hulle kan sien hoe 'n digitale kaart gebruik word.

Die leerders moet weet hoe om sekere plekke in hulle skool te vind deur 'n kaart te gebruik.

Dit is belangrik omdat die leerders nuut is by die skool, dalk steeds besig is om Afrikaans te leer en hulleself kan moet uitdruk as hulle probeer om 'n spesifieke plek by die skool te probeer vind.

Verduidelik dat die prent 'n spinnekopdiagram genoem word.

Bespreek die spinnekopdiagram. Dit wys die verskillende plekke op die skoolgrond. Gebruik die prent en vra die leerders om na die plekke hier onder te wys.

• Die skool se kantoor	• Die klaskamer
• Die hoof se kantoor	• Die saal
• Die toilette	• Die speelgrond

Bring hierdie plekke in verband met areas julle eie skool.

Vra die leerders waar hulle hierdie plekke julle skool skool sal kry.

Kry toestemming om die leerders deur die skoolterrein te laat stap.

Voorgestelde antwoorde

Dit is 'n bespreking en antwoorde sal volgens die skooluitleg verskil.

Inklusiwiteit en diversiteit

Inklusiwiteit

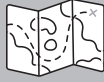
Party leerders kan dalk sukkel om by te bly as gevolg van fisiese gestremdhede.

Diversiteit

Leerders met hindernisse moet voel hulle word ingesluit ten opsigte van hulle diversiteit. Gebruik die les om te praat oor diversiteit binne skole en hoe skole verskillende fasiliteite het.

Hulpbronne

DBO se Reënboogwerkboek bl. 12; neem leerders op 'n toer deur die skool.

Tyd om te ontdek

LB bladsy 11

Werk in groepe.

- Gebruik die DBO se Reënboogwerkboek 1, bladsy 15 om die leerders van links en regs te leer.
- Hierdie aktiwiteit vorm deel van Liggaamlike Opvoeding en die leerders moet opwarm voordat julle begin.
- Verduidelik aan die leerders dat julle deur die skoolgronde gaan stap. Hulle moet die getal treë tel wat hulle stap om by elke plek uit te kom.
- Wys 'n leerder in elke groep aan wat die treë moet onthou wat hulle getel het.
- Hulle moet die treë saggies in hulle groepe tel.
- Lees die eerste opdrag, gaan terug klas toe en gee dan die volgende opdrag.
  1. Tel hoeveel treë dit tot by die skoolhoof se kantoor is.
  2. Tel die treë tot by die toilette.
  3. Die leerders skryf die getal treë neer.
  4. Kan hulle nog plekke noem wat nie in die prent is nie, maar wat julle by julle eie skool het? Antwoorde sal verskil.

Help die leerders om die treë te tel. Die leerders sal hulle wiskundige vaardighede moet inkorporeer om hierdie aktiwiteit uit te voer. Sommige leerders het die treë moontlik nie reg getel nie, maar met behulp van 'n kaart moet hulle verstaan hoe **naby** of **ver** elke plek is.

Nuwe woorde/woordeskat moet sigbaar wees vir die leerders.

Wys vir hulle voorbeelde/prente waar van toepassing.

- **speelgrond:** waar jy pouses speel
- **klaskamer:** waar jy by jou tafel sit en werk
- **kaart:** 'n prent wat wys waar plekke is

In die klas

- Wat doen jy as jy by die klas aankom?
- Speel jy eers buite?
- Eet jy eers jou middagete?
- Kry antwoorde by uiteenlopende leerders om te bepaal of hulle weet wat hulle eerste, tweede, volgende ensovoorts doen. Laat hulle die roetine van die dag bepaal. Moedig hulle aan om die regte volgorde te kry.

Aktiwiteit 3 (Leerderboek bladsy 13 en 14)

Werk in pare.

Aktiwiteitleiding

- Verduidelik aan die leerders dat hulle saam met hulle maat gaan werk.
- Kyk na die prente op bladsy 13 in die Leerderboek. Vra hulle wat hulle sien.
- Die leerders bespreek met dit hulle maat. Kry antwoorde by enkele pare.
- Bespreek hoe hulle daaglikse roetine van die prente op bladsy 13 verskil.
- Die leerders nommer die aktiwiteit volgens die tyd van die dag wanneer dit gebeur.
- Gee 'n voorbeeld (nommer 10) op die bord.
- Beweeg rond terwyl die leerders die aktiwiteit voltooi. Help die leerders wat sukkel.

Voorgestelde antwoorde

Ons gaan huis toe – 10
 Staar in 'n ry – 4
 Pak my tas uit – 1
 Etenstyd – 8
 Groet my juffrou of meneer – 5
 Bêre my tas – 2
 Klok lui – 3
 Speeltyd – 6
 Begin werk – 9
 Ons werk op die mat – 7

Inklusiwiteit en diversiteit

Inklusiwiteit

Gropeer die leerders met beter fynmotoriese beheer saam met die leerders wat meer oefening nodig het.

Diversiteit

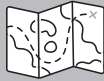
Onthou om 'n skryfbehoeftedoks te hê vir die leerders wat nie hulle skryfbehoeftes by hulle het nie. Maak seker dat die klas gerangskik is met uiteenlopende leerders en geslagte wat langs mekaar sit. Neem ook hulle verskillende vermoëns in ag wanneer jy die leerders groepeer. Praat oor diversiteit binne die skooldag. Party skole volg verskillende roetines.

Hulpbronne

DBO se Reënboogwerkboek 1 bl. 16 en 17; tydskrifte; skêr; gom; kryte/potlode
Hierdie aktiwiteit moet verkieslik in die vorm van 'n werkkaart wees wat die leerders kan uitknip en in die regte volgorde in hulle werkboeke plak.

Rubriek vir informele assessering: Assesseer leerders wat in pare werk informeel

Die leerder kan:			
die daaglikse roetine in volgorde plaas			

Tyd om te ontdek

Leerderboek bladsy 14

Vra die leerders: Wie weet wat reëls is?

Gebruik voorbeelde: kies leerders vir rolspel (voorbeelde kan wissel afhangende van jou klasreëls):

1. Vra 'n leerder om uit te roep: “Juffrou, juffrou!” terwyl iemand praat.
Is dit vriendelik en beleefd? Word jy toegelaat om dit in die klas te doen?
2. Word jy toegelaat om uit die klas te loop net wanneer jy wil?
3. Mag jy op en af na die drommetjie toe stap om jou potlood te gaan skerpmaak?

Bespreek die klasreëls wat die leerders behoort te ken. Klasreëls moet sigbaar wees in die klas.

Vra en kry terugvoering van uiteenlopende leerders.

1. Is daar reëls in jou klaskamer?
2. Noem **twee** klasreëls wat moet volg.
Hersien die klasreëls. Betrek soveel leerders moontlik om terugvoering te gee.
3. Laat die leerders toe om die bestaande klasreëls uit te brei. Dit sal hulle toelaat om aanspreeklik en verantwoordelik te wees.

Nuwe woorde/woordeskat moet sigbaar wees vir die leerders

Wys vir hulle voorbeelde/prente waar van toepassing

- **reëls:** dinge wat ons mag en nie mag doen nie

Liggaamlike Opvoeding

Werk in groepe.

Aktiwiteitleiding

- Verdeel die klas in vier groepe, afhangende van die getal leerders.
- Diversifiseer die groepe volgens geslag, ras en godsdiens.
- Wees sensitief vir leerders wat dalk fisieke abnormaliteite/hindernisse/bepaalde beweging het.
- Die aktiwiteit moet buite voltooi word.
- Kry toerusting bymekaar: kegels, springtoue en kryt. Stel die aktiwiteite by verskillende stasies op. Pak die kegels in 'n ry met twee armlengtes tussen die kegels; sit die springtouw op die grond neer, trek 'n reguit lyn op die grond met die kryt.
- Gebruik 'n fluitjie of soortgelyke toestel om die leerders te laat weet wanneer om te begin en op te hou.
- Doen opwarmings- en afkoelofeninge met die leerders.

Aktiwiteit

Die leerders gaan op die reguit lyn balanseer en touspring, een voet voor die ander. Loop agtertoe en vorentoe rondom die kegels en probeer om nie aan die kegels te raak nie. Spring op een been, en wissel die bene af; onderskei tussen links, regs, vorentoe en agtertoe.

- Verduidelik die aktiwiteit vir die leerders en gee voorbeelde.
- Gebruik 'n paar leerders om te demonstreer (uiteenlopende leerders).
- Stel verwagtinge: Een blaas op die fluitjie beteken byvoorbeeld begin, twee beteken hou op.
- Oefen met al die leerders. Dan roteer groepe tussen die verskillende stasies. Monitor die leerders se vordering by die verskillende stasies.
- Al die groepe moet 'n kans by al die stasies kry.

Hoe kom ek by die skool?

LB bladsy 15 en 16

- Vra die leerders: Stap ons almal skool toe? Ry ons almal fiets skool toe?
- Plak prente/vertoon digitale prente van 'n kar, leerders wat stap, 'n taxi, 'n bus en 'n fiets.
- Vra die leerders hoe hulle by die skool kom.
- Vra uiteenlopende leerders om te antwoord.

Aktiwiteit 4 (Leerderboek bladsy 16)

Werk in groepe.

Aktiwiteitleiding

- Die leerders bespreek hoe hulle by die skool kom.
- Tel hoeveel leerders in 'n taxi kom, in 'n motor kom, met 'n fiets skool toe ry en skool toe stap.
- Skryf die totale op die bord langs die toepaslike prent neer.
- Die leerders kyk na die prente op bladsy 15 en bespreek wat hulle sien.
- Lees die byskrifte vir die leerders.
- Vra vrae soos: Hoe kom Megan by die skool? Hoe kom Siphon en Jan by die skool?
- Gaan voort met die bespreking van die prente op bladsy 15 en gebruik die leerders se name sodat die klas die vervoermodus met die leerder/leerders se name assosieer.
- Kry terugvoering van uiteenlopende leerders.
- Verduidelik die aktiwiteit aan die leerders. Hulle skryf die antwoorde in hulle werkboek neer.

Voorgestelde antwoorde

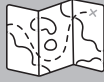
1. Hanna en Busi ry saam met hulle pa in sy motor.
2. Abdul ry met die bus skool toe.
3. Siphon en Jan stap skool toe.
4. Megan ry fiets skool toe.
5. Frank, Tom en Karla gaan met 'n taxi skool toe.

Inklusiwiteit en diversiteit

Moedig al die leerders aan om aan die aanvanklike bespreking deel te neem. Die leerders moenie ongemaklik voel oor die vervoermodus waarmee hulle by die skool kom nie. Beweeg rond en help die leerders wanneer hulle die antwoorde in hulle werkboeke neerskryf.

Hulpbronne

Skryfbehoeftes en werkboek; gedrukte prente van verskillende vervoermodusse; DBO se Reënboogwerkboek 1 bl. 18.

Tyd om te ontdek

LB bladsy 16

Vra elke leerder in die klas om vir hulle maat te sê hoe hulle by die skool kom.

Vra die leerders om mooi na die antwoord te luister wat hulle maat gee.

1. Hoe kom jy by die skool?

Vra elke maat om te sê hoe hulle maat by die skool kom.

2. Hoe kan kinders nog by die skool kom?

Vra die leerders op grond van die antwoorde of daar iemand is wat met 'n ander vervoermiddel skool toe kom wat nie op die bord aangedui is nie (verwys na die prente op die bord: fiets, motor, bus, taxi, leerders wat stap). 'n Moontlike antwoord kan per trein wees.

Wat het ons geleer?

Leerderboek bladsy 17

- Dit is 'n informele assessering wat aan die einde van die onderwerp voltooi word.
- Beweeg rond terwyl die leerders die assessering voltooi.
- Indien 'n leerder nie die antwoorde kan neerskryf nie, gee hulle kans om 'n mondelinge antwoord te gee.

Formele assesseringsvrae en -antwoorde Werk op jou eie.

Voltooi die sinne.

1. Antwoorde sal verskil – skool se naam
2. Antwoorde sal verskil – skoolhoof se naam
3. Antwoorde sal verskil – onderwyser se naam
4. Antwoorde sal verskil – bus, motor, taxi, stap, fiets, trein

Antwoord Ja of Nee.

Antwoorde sal verskil.

1. Ek kan by my skool uitkom.
2. Ek weet waar die speelgrond is.
3. Die hoof se kantoor is ver van my klas af.
4. Die toilette is naby aan my klas.
5. My skool het 'n snoepie.

Memorandum vir assessering – Informele assessering

Memo	Punte
Skool se naam	1
Skoolhoof se naam	1
Onderwyser se naam	1
Vervoer gebruik om by die skool te kom	1
Het die ja-/nee-vrae beantwoord	1
Totaal	/5

Liedjies

- Sing die "Vyf klein apies"-liedjie saam met beweging: verwys na die DBO se Reënboogwerkboek 1, bladsy 10.

Werkkaart 1: By die skool

Naam en van:

Graad:

Datum:

My skool

I. Vul die blokke in.

a. My skool se naam is

b. My juffrou of meneer se naam is

c. Hoe kom jy by die skool? _____

d. Noem al die kleure van jou skooldrag

Onderwerp 3 Gesonde gewoontes

Leerarea	Aanvangskennis en Persoonlike en Sosiale Welstand
Onderrigtyd	4 ure
Aanbevole hulpbronne	Tydskrifte; skêr; gom; pen/potlode; DBO se Reënboogwerkboek 1 bl. 20–29; flitskaarte; woorde vir 'n woordmuur.
Leeruitkomst	Aan die einde van hierdie onderwerp behoort leerders die volgende te kan doen: <ul style="list-style-type: none"> • Na sy/haar liggaam om te sien • Begrip van goeie higiëne te demonstreer • Gesonde eetgewoontes te identifiseer • Goeie en gesonde gewoontes te ontwikkel.
Vaardighede	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiseer • Respek • Deernis • Vergelyk • Neem waar
Kennis	Daaglikse gesondheidsroetine by die huis, insluitende om tande te borsel, die liggaam skoon te hou, gesonde eetgewoontes en gesonde gewoontes vir die siel.
Waardes	<ul style="list-style-type: none"> • Neem waar en identifiseer • Kommunikasie • Vertroue om vrae te vra en oplossings voor te stel • Respek • Verdraagsaamheid • Begrip
Ingesteldheid	'n Positiewe ingesteldheid teenoor jouself en begrip vir die belangrikheid van goeie eetgewoontes en om jou liggaam skoon te hou.
Aanvangskennis	Die leerders moes hierdie onderwerp reeds voorskools behandel het en goeie roetines tuis vasgelê het.
Kritiekedenkevræe	<ul style="list-style-type: none"> • Waarom is dit belangrik om gesond te eet en drink? • Waarom is dit belangrik om ons tande te borsel? • Waarom is dit belangrik om te speel en te oefen?
Integrasie	Huistaal: Luister en praat: Voorbereide en onvoorbereide mondeling: Deel idees en ervarings, en toon begrip van konsepte; Kodering en Robotika: roetine – hoe dinge in die regte volgorde gestruktureer is.

Kwartaal 1

Onderrigmetodologie	Bespreking, demonstrasie, instruksie, vrae, informele assessering
Assessering	Gebruik waarneming om individuele leerders tydens die aktiwiteite te assesser. Assessering moet informeel en deurlopend wees.
Rubriek	Informele assessering bladsy 44